

LAIKAS

Nr.
206
XI M.

"EL TIEMPO" — SEMANARIO LITUANO — 3 DE ENERO — SAUSIO 3 D., 1958 METAI

APDUMOJIMAS

PAVOJAUS AKIVAIZDOJE

Viename savo romane rašytojas Jack London aprašo žiurkių kovą burlaivyje, pakrautame anglimis, kuris tačiau nuolat vežiodavęs kviečius. Suprantama, kad neturėdamos ko esti, žiurkės kovojusios tarpusavyje, kad galėtų tuo būdu maitintis kritusiomis. Žiurkės būtų galėjusios uoste pasišalinti iš laivo, tačiau sotus gyvenimas apakines jas, tad nepastebėjusios, kad vietoje kviečių laivas vežęs anglis. Vandenyne platumoje, neradusios ką esti, neranda kitos išeities kaip kovą dėl gyvybės, kol pagaliau beliekančios dvi, kurioms nėra kitos išeities, kaip mirtis nuo bado, be kovojant ar laive pragrauzus skylę nugaišti, kartu paskandinant ir laivą.

Jeigu visą tai perkelsime į šį pasaulį, žiurkių vietoje galime įsivaizdinti Kremliaus neapykantos ir naikinimo viešpačius ir skelbėjus, kurie jau nuo 1917 metų mintą „raudonųjų žiurkių“ lavonais. Nerandame reikalo suminėti išsitos eilės kovos dėl „kviečių ar bado“ kritusių komunistinių „NUOZIO SĄLYGUS“ ir buvusių tik paminėti savo laiku visą galia turėjusių Leniną, Staliną. Šiuo metu Chruščiova, kad suprastumėm grėsiantį pavojaus dydį.

Anais Lenino laikais kovoje dėl laisvės daugelis valstybių, — jų tarpe ir Lietuva, — susilaukė laisvės, išvengdamos šios raudonųjų žiurkių bangos. Krito komunistinio „rojaus“ vadai, Stalinas atsirado Kremliaus soste ir, susitaręs su Hitleriu bei naudodamasis vakarų politikų neapdairumu, pavergė pusę Europos, Azijoje kaip maras plito šios komunistinių žiurkių idėjos.

Šiuo metu tačiau gi grąšina visam pasauliui. Šiuo metu Maskvoj bevykstanti žiauri ir slapta kova dėl pirmavimo ir valdžios slepia didžiulius pavojus visam laisvojo pasaulio laivui. Nenoromis statome klausimą, kas geriau ar žūti kovoje dėl laisvės ir iškovoti likusioms kartoms laisvę, ar ir toliau gyventi šioje gyvulinės įtampos ir baimės akivaizdoje, nes komunistinių tikslų atveju negalime turėti abejonių dėl paties bolševizmo apetitų: sunaikinti laisvąjį pasaulį.

SUGYVENIMO GRĖSMĖ

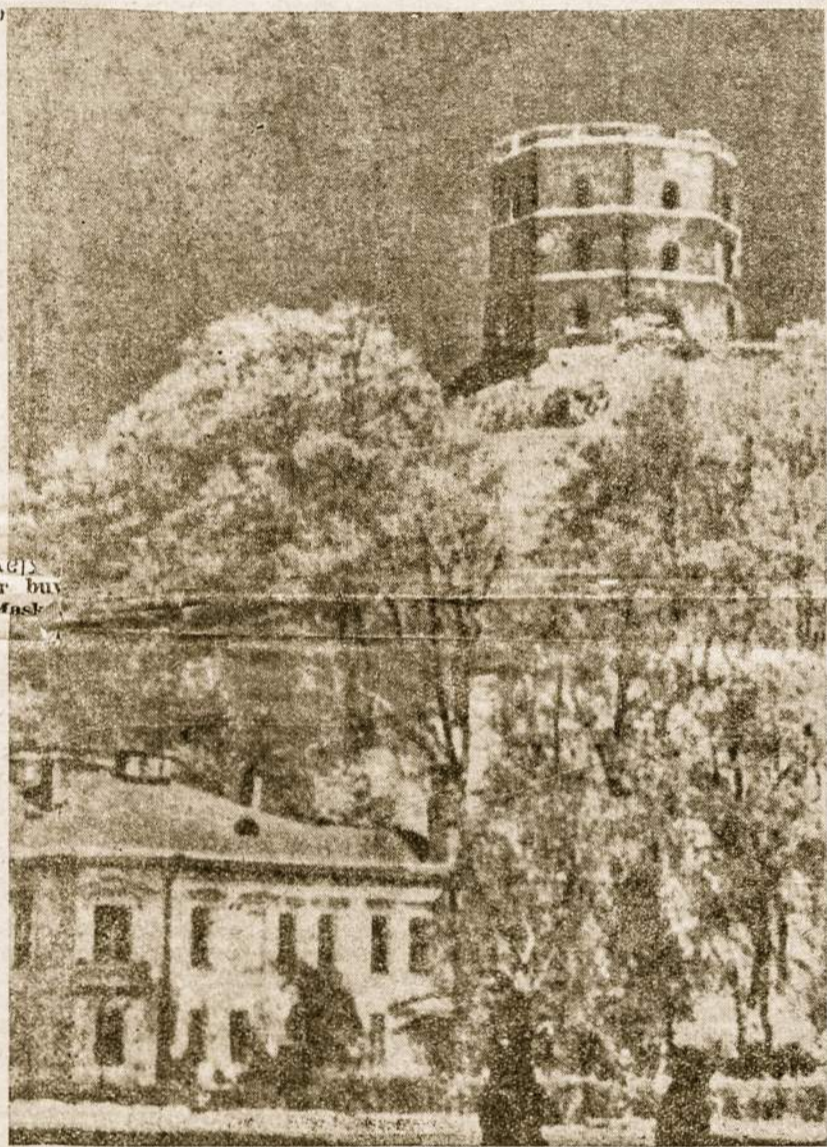
Prieš Kalėdas pasibaigusi NATO valstybių konferencija baigėsi išorinių visų sutarimu. Tačiau iš čia iškyla eilė problemų, kurias privalome panagrinėti iš savo taško. Žinome gerai, kad prieš 9 metus gimusi Siaurės Atlanto gynybos organizacija yra grynai apsaugos tikslų išsąukta. Centro ir Rytų Europos valstybių likimas ir komunistinių idėjų agresingumas privertė burtis, kad išvengtų tos žiauros vergijos, kurioje randa si jau šimtai milijonų įvairių tautų. Italijos, Graikijos ir Turkijos prisidėjimas NATO reikšmę išplėtė. Tačiau gyvenimas

rodo, kad nepakanka defensyviųjų priemonių Maskvos pavojaus akivaizdoje. Matome, kaip raudonoji banga vis plačiau ir plačiau skleidžiasi Azijos, Ramiojo Vandenyne plotuose, kaip judėjimas plinta Artimųjų Rytų padangėje, persimeta į Afrikos arabų kraštus.

Imanoma justis pavojaus buvimas ir Lotynų Amerikos kraštuose. Perų respublikos prezidentas Prado iškėlė net mintį,

mių. Tai be abejonės sumažino J. A. Valstybių politinį ir militarinį prestižą, juo labiau, kad Maskva dviejų „sputnikų“ propagandos remiama ir vėl pradėjo kalbėti apie sugyvenimą, nusiginklavimą. Šios Chruščiovo „taikos“ mintys buvo paremtos nedviprasmiškais Bulgarijos grąšinimais.

Tuo būdu ir JAV valstybių pasiūlymas aprūpinti NATO valstybes atominiais ginklais bei

Gedimino kalno bokštas Vilniuje

kad ir visos Amerikos žemyno valstybės turėtų prisidėti prie NATO.

Iš kitos gi pusės neturime pamiršti taip pat nei Pietryčių Azijos gynybos ir Bagdado paktų, kurie sudaro ištisą apsaugos žiedą, už kurio JAV valstybių galybės dėka jaučiamas saugumas. Nenuostabu todėl, kad JAV valstybių įtaka politinėje ir militarinėje srityje yra aukščiausia. Savaime suprantama, kad toks JAV dominavimas išsąukia ir nepasitenkinimo tai vienos, tai kitos valstybės vyrų tarpe. Užtenka čia tik suminėti Suezio kanalo, Siaurės Afrikos ir Indonezijos reikalus, kad suprastume nesutarimų buvimo priežastis.

Kol tarptautinėje arenoje buvo ryškiau jaučiama JAV valstybių karinė persvara, NATO valstybių tarpe buvo justis pasitikėjimas savimi, saugumo organizacijomis, — geriau pasakius JAV valstybių galybe. Tačiau Sovietų Sąjungai spalio - lapkričio mėn. pradžioje paleidus dirbtinius satelitus ir JAV nepavykusių pastangų pasėkoje, pačioje Europoje ir dar daugiau J. A. Valstybėse pasirodė nerimo žy-

rakėtų plataformomis, Paryžiaus konferencijos nebuvo patvirtintas JAV valstybių norima prasme. Ryškiai tai rodo ir Adenauerio pasipriešinimas šioms planams, kuris, kaip žinome, dar prieš pusmetį pats buvo prašęs atominį ginklą.

Kalbėdami apie sugyvenimą, gerai žinome, kad JAV valstybės laikėsi nuomonės, kol Kremlius darbai neparodys aiškaus sugyvenimo idėją, tol JAV valstybės laikėsi, kad Sov. Sąjungos kalbos apie tai tėra tik tuščias raudonosios propagandos burbulas.

Kaip žinome, iš pradžių norima vėl pritraukti Maskvą prie UN nusiginklavimo komisijos (Nukelta į 2 psl.)

NATO konferencija Paryžiuje baigėsi susitarimu

tiek politinėje, tiek karinėje plotmėje. Karinių atžvilgiu Europos valstybės priėmė JAV siūlymą rengti Europoje bazes raketoms (smulkmenos bus nustatytos vėliau). Politiniu atžvilgiu siekiama laisvojo pasaulio vieningumo, ypač jei atsirastų galimūmų rimčiau tartis su Maskva dėl nusiginklavimo. Tokiu būdu ir toliau bus vykdoma dviejų bėgų politika: ginkluotis ir tartis.

"EL TIEMPO"
SEMANARIO LITUANO
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires
Reg. Nacional de la Propiedad Intelectual
No. 524296

Franqueo Pagado
Concesión N° 4289
Tarifa Reducida
Concesión N° 4015

METAI PRABĖGO

Palydėdami senosius ir sutikdami naujuosius metus esame apgalvoję savo asmeniško gyvenimo įvykius. Prabėgusiųjų metų įvertinimas, teikęs pasitenkinimo ir rūpesčių, yra lyg ir išeities taskas naujiems planams, naujiems darbams ir pasiryžimams, kuriuos kiekvienas nubrėžiamė ateičiai. Tai yra bendras kiekvieno žmogaus pažymys, kad iš praeitės klaidų pasimokyti savo ir savo šeimos ateičiai patikrinti.

Betgi būdami tremtyje neturime pamiršti ir platesnio akiračio reikalų, kuriuos galėtume pavadinti sav o tū to s ateitimi. Žinodami, kad mūsų Tėvų žemėje viešpatauja skurdas ir teroras, neturime pamiršti, jog esame lietuviai, moraliskai kraujo balso įpareigoti rūpintis, kad Lietuva vėl būtų laisva.

Jau šiose skiltyse nesyki buvo minėta, kad gyvendami svetur savyje turime išlaikyti gyvą Lietuvos pavėkslą. Netik savyje, bet ir priaugančioje kartoje, kuri Lietuvos nėra mačiusi.

Be abejonės, šis uždavinys yra dvejetainis. Vienu atžvilgiu jis yra grynai asmeninis, gi kitu — draugijinis. Asmeninėje plotmėje prieš tautą nešame atsakomybę, kad išliktumėm lietuviais. Draugijinėje plotmėje ši atsakomybė yra kur kas didesnė. Čia jau nepakanka siaurai apribotos atsakomybės — mūsų uždavinys darosi platus, sunkiai įpareigojantis ir didelių reikalavimų.

Žinome gerai, kad tautos pagrindas yra lietuviška šeima. Todėl ir šeimos auklėjimo klausime nešame istorinę atsakomybę prieš tautą. Šių eilučių tarpe negalime išdėstyti visų šeimos uždavinių, tačiau neturime pamiršti jos tautinio tikslo.

Kita svarbi tautos atstovų arba bent gyvai primena tolimą mūsų gimtinę.

Jeigu jau šeimoje turime ieškoti priemonių išlaikyti lietuvišką, palaikyti lietuviškas tradicijas bei papročius, tad lietuviška organizacija ar draugija turi šiuos pačius tikslus apimti dar plačiau. Draugijoje jau iškyla lietuvių tarpusavio bendradarbiavimo, tolerancijos ir plataus lietuviško sugyvenimo tikslai. Čia jau prieiname ir prie platesnio tautos reikalų supratimo, net jos atstovavimo prieš vietinius ar kitataučius. Esame nelyginant Lietuva, kurią stebi svetimos akys, darydamos išvadas apie mūsų tautos kultūrą, subrendimą ir jos vertę bendrame visų tautų ratelyje.

Nenuostabu tad, kad ir lietuviškos draugijos svetur svarba įgauna ypatingos reikšmės ir visos mūsų tautos išlaisvinimo plotmėje. Šia prasme tad būtina, kad lietuviškoji organizacija išlaikytų ir lietuvišką charakterį, kurio svarbiausi elementai yra mūsų kalba ir papročiai. Iš šios neabejotinos prielaidos išplaukia ir mūsų lietuviškų organizacijų narių pareigos netik draugijos tikslų, — kurių gali būti daug ir įvairių, — atžvilgiu, bet ir to paprasto, tačiau nepaprastai svar-

Amerikos užs. politikos svarstymai

JAV-se pastaruoju metu gyvai svarstomi Amerikos užsienio politikos pagrindai ir kryptys, pirmoje eilėje nagrinėjant klausimą, kaip vertinti padėtį Sovietų Sąjungoje ir kurios linijos laikytis santykiuose su Maskva. Nėra paslaptis, kad amerikiečiai apie tai neturi vieningos nuomonės. Vieni Sovietus laiko stipriais ir siūlo ieškoti su jais kompromisų, kiti pastarųjų kelių metų įvykiuose Sovietų Sąjungoje mato sovietinio režimo silpnėjimą ir irimo žymį ir pasiūlo už griežtesnę laikyseną Kremliaus atžvilgiu. Apie žinomo politikos Kennano siūlymus siekti su Maskva susitarti dėl tam tikros Europos dalies neutralizacijos jau esame anksčiau pranešę. Pastarosios dienomis iškilio ginčas tarp JAV užsienio reikalų ministerio Dulleso ir senatoriaus Fulbright, kuris priešinsai Dulleso teigimui, kad Sovietų Sąjungos pozicija esanti susilpnėjusi. Jo, senatoriaus, nuomone, sovietų metimasis į

baus žodžio, nusakančio kad draugija yra lietuviška.

Praėjusieji metai rodo, kad lietuviškųjų organizacijų veikla buvo gyva, tačiau kiek silpnoka. Turime galvoje Argentinos lietuvių organizacijų ir spaudos tarybos ALOST veiklą. Šis gražus lietuviškų organizacijų ir spaudos junginys, nemaža nudirbęs, tačiau vis dar neapjungęs visų lietuviškų vienetų, turi būti išplėstas, suaktyvintas ir pavirsti kovos dėl tautos laisvės centru Argentinoje. Tai yra mūsų paverptos tautos reikalavimas lietuviui ir lietuviškai organizacijai, nes tik vieninagai dirbdami galime tikėtis pasisekimo.

Ir pavienių organizacijų gyvenime 1957 m. matome gyvą veiklą. Kultūrinė organizacijų veikla tačiau ir čia reikia suaktyvinti. Reikia, kad nebūtų nė vienos lietuviškos organizacijos, kurioje neveiktų lietuviška šeštadieninė mokykla, padedanti formuoti iš mažens lietuvių. Neturime pamiršti taip pat nei sportinės veiklos, kuri yra davusi gražių bendradarbiavimo vaisių su anapus La Platos upės esančiais Urugvajaus lietuviais. Tačiau ir čia reikia dar nemažų pastangų, kad kiekvienoje draugijoje susidarytų atskiri sporto rateliai, kurie varžytųsi tarpusavyje, sudarydami bendrą visų lietuvių sportininkų šeimą.

Politinėje srityje nebuvome taip pat apsnūdę. Gražus bendras vasario 16 d. paminėjimas, memorandumai įvairių valstybių atstovams Lietuvos laisvės reikalui ir pagaliau gerai pavykusi bolševikinio teroro Pabaltijo kraštuose paroda, kurioje esame parodę gražų lietuviško susipratimo pavyzdį.

Politinėje srityje šiais metais tačiau turime dar pasispausti. Prieš akis jau visai arti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 40 metų sukaktis. Šis 40 m. sukaktis minėjimas turi galutinai apjungti lietuviškąją Argentinos koloniją siekiant Lietuvos laisvės.

Nepaprastai svarbiu įvykiu reikia laikyti ir Pasaulio Lietuvių Seimą, įvyksiantį š. m. liepos - rugpjūčio mėnesiais New Yorke. Kaip žinome, šis seimas yra organizuojamas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės. Reikia tad, kad ir čia gyvenantieji lietuviai būtų jame atstovaujami. Šiuo tikslu tad turime sustiprinti Argentinos Lietuvių Bendruomenės veiklą praplečiant jos apimtį. Tik tuo būdu neliksime be atstovų Pasaulio Lietuvių Seime.

Svarbu nepamiršti, kad lietuviškos organizacijos veikla glaudžiai siejasi su atitinkamų patalpų buvimu. Yra organizacijų, kurios knuopščiai tai vykdo. Be abejonės paskirai organizacijai tai nelengva atlikti, reikia tad visos lietuviškos kolonijos tautos, kad padėdami vieni kitiems parodytumėm lietuviško susipratimo ir vienybės pavyzdį.

Nemanome, kad aprėpiame visą lietuviškos veiklos barą, tačiau suminėdami tai, galvoje turime, kad pasėtas grūdas atneš brandų lietuviškos veiklos derlių, kurio Argentinos lietuvių kolonija yra verta.

A. Rytas

sunklają pramonę ir ginklavimąsi rodo kaip tik sovietų stiprumą. Esą klaida pabrėžti vis sovietų silpnumą ir tuo susilpninti savo padėtį (Amerikos ir laisvojo pasaulio) tolimesnio ginklavimosi pastangas. Dar yra priešingumų ir tarp demokratų ir respublikonų. Nors ir vieni ir kiti yra už tai, kad laisvąs pasaulis Sovietų Sąjungos atžvilgiu būtų stiprus, bet siūlomi veikimo būdai yra skirtingi. Pvz., buv. demokratų kandidatas į prezidentus, Stevensonas, reiškia nuomonę, kad Amerikos vyriausybė akivaizdoje sovietinio judrumo turėtų mestis lačiau į ūkinę ofenzivą pasaulyje, o ne apsiriboti vien tik kariniais pasirošimais. Be to, nereikia taip griežtai paneigti ir galimūmus su Maskva atnaujinti derybas, kaip tai daręs Dullesas, kuris jau netikis, kad esamos sąlygose su Kremliu būtų galima rimtai tartis. Visi šitie svarstymai, be abejo, turi sukelti gyvą susidomėjimą ir pavergtųjų tautų sluogsnuose. Juk nuo to, kaip galutinai apsispręs Amerika, kokios linijos laikysis Maskvos atžvilgiu, daug priklausys pavergtųjų tautų reikalo tolimesnis vystymasis.

VLIK. VYKDOMOSIOS TARYBOS ŽODIS

KALĖDU IR NAUJŲJŲ METŲ PROGA

Kalėdų ir Naujųjų Metų proga VLIKo Vykdomoji Taryba sveikina visus lietuvius, išblaškytus svetimuose kraštuose, už tėvynės ribų.

Užsibaigiantieji metai vieniems mūsų buvo laimingesni ir lengvesni, o kitiems sunkesni.

Bet visiems mums — apleidusiems tėvynę jau šio šimtmečio pradžioje, jau gimusiems ne Lietuvoje, ar karo ir okupacijos prieš keliolika metų atbloškiantiems į įvairius pasaulio kampelius, žodžiu ir tiems, kurie dabar gyvena už tūkstančių mylių nuo tėvynės, ir tiems, kuriems ji būtų pasiekama į vieną dieną — visiems ji, mūsų brangioji Lietuva, šiandien yra mintyse ir akyse.

O jeigu kuris ją ir kiek primiršty — ateinantieji iš tėvynės balsai ir žmonės ją vėl primins.

Primins, kad tėvynė yra svetimųjų okupuota, primins, kad ir joje daug mūsų sesių ir brolių neturi vietos, yra nutremti į tolimą Sibirą, į priverčiamųjų darbų stovyklas, išniekinimui, ir sunaikinimui.

Mūsų mintys šių švenčių metu turėtų būti su visais mūsų tautiečiais visame pasaulyje.

Mes, esantieji laisvajame pasaulyje, turime jungtis į stiprią, patvarią lietuvišką šeimą ir rūpintis Lietuvos laisvinimu, o taip pat stengtis kiek galint padėti mūsų tautiečiams ir Lietuvoje ir Sibire vargą vargančiams.

Tokiomis progomis labai praverdinti mūsų širdis. **Chartos** kai kuriuos dėsnius: Tauta yra prigimtoji žmonių bendruomenė.

Niekas negali būti prievartaujamas savo ryšį su tautine bendruomene nutraukti.

Pasaulyje pasklidę lietuviai sudaro vieningą Pasaulio Lietuvių Bendruomenę.

Lietuviai lieka lietuviu visur ir visada.

Lietuvių kalba lietuviui yra tautinė garbė.

Lietuviai kuria lietuvišką šeimą.

Tautinė kultūra yra kelias į tarptautinį pripažinimą ir bendravimą.

Kiekvieno lietuviu priedermė sudaryti sąlygas tautinei kultūrai.

Darbu, mokslu, turtu ir pasiukojimu lietuvis kovoja, kad apgintų ir išlaikytų nepriklausomą Lietuvos valstybę.

Kiekvieno lietuviu kilniausiaji pareiga būti lietuvių mokyklos rėmėju.

Lietuviai organizuoja ir remia spausdintą lietuvišką žodį.

Lietuviai brangina savo tautos praeitį ir tautinius papročius.

Tautinis solidarumas yra aukščiausioji tautinė dorybė.

Visi lietuviai yra lygūs tos pačios tautos vaikai, tarp savęs broliai.

Tautinio susipratimo ir lietuvių vienybės ženklai kiekvienas lietuvis moka nuolatini tautinio solidarumo įnašą.

Lietuvo tautinė šventė — Vasario 16-ji diena.

Lietuvio šūkis: „Lietuviais esame mes gimę, lietuviiais turime ir būt“.

Lietuviai yra lojalūs savo gyvenamajam kraštui. —

Tiek šia proga iš Lietuvių Chartos. Kviečiame visus testuoti kovą už Nepriklausomą, Demokratinę Lietuvos Respublikos atstatymą!

VLIKo Vykdomoji Taryba
Vak. Vokietija,
1957/58 m.

Okupuotoje LIETUVOJE KOMUNISTŲ PLATAUS MASTO OFENZYVA PRIEŠ LIETUVOS JAUNIMA

(E.) Lietuvos komunistų partijos centro komiteto septintame plenumo gruodžio 3 — 4 dienomis plačiai buvo tartasi, kokių priemonių imtis „politinio darbo stiprinimui moksleivijos tarpe“. Tai buvo ne kas kita kaip pradžia plataus masto ofenzivos prieš Lietuvos jaunimą, siekiant jį sukommunistinti. CK sekretorius V. Niunka ypač pabrėžė uždavinį skiepyti moksleivijoje proletarinę internacionalizmą, tautų draugystę, ugdyti sovietinį patriotizmą, formuoti materialistinę ir ateistinę pasaulėžiūrą, skiepyti komunistines pažiūras į darbą.

PERSAMA RUSOFILSKA DVASIA
Nepatinka Niunkai objektyvistinė literatūros faktų perteklinas moksleiviams, ypač „nekritiška pažiūra į buržuazinę literatūros moksleivijos. Nesą galima taikyti su tokiais faktais, kad atskiri dėstytojai, dangstydamiis kūriniu menine analize, maža dėmesio skiria jo idėjiniam turiniui atskleisti. Niunka kalba dar aiškiau: Moksleivius reikia supažindinti su bolševikinės santvarkos laimėjimais ir su „brolišku tarybinių tautų bendradarbiavimu... Labai svarbu išaiškinti jaunimui revoliucinio rusų proletariato vadovaujantį vaidmenį telkiant carizmo pavergtas tautas į kovą už laisvę“. O dėstant Sovietų Sąjungos

tautų istoriją, reikia „labiau išryškinti lietuvių tautos istorinius ryšius su rusų tauta...“ Tai ne kas kita kaip siūlymas skiepyti Lietuvos jaunime rusofiliską dvasią.

„DEMASKUOTI BAŽNYČIOS REAKCIJĄ IR RELIGINIUS PRIETARUS“.

Niunka kritikuoja, kad kai kurie mokytojai nepakankamai stengiasi mokiniams įdiegti materialistinę pasaulėžiūrą, neparodą, kaip vystėsi mokslas kovoje su tamsumu, prietarais ir idealistine religine pasaulėžiūra. Ir istorijos pamokose ne visuomet esą efektingai panaudojama medžiaga materialistinei pasaulėžiūrai formuoti „bažnyčios reakcijai bei religiniam prietarams demaskuoti“.

Niunka atskleidė ir prieštarišką kurtos šlės metais Rambyno kalne buvo atnaujinta jaunimo šventė. „Toks liaudies tradicijų panaudojimas praktiniame komunistinės visuomenės statybos darbe sutiko platų pritarimą darbo žmonių tarpe“.

Mokslinė - ateistinė propaganda skleidime kai kurie Politinių ir mokslinių žinių skleidimo draugijos skyriai dirbą labai silpnai. Tai propagandai, girdi, svarbu vaidmenį turėtų vaidinti mokslinė - ateistinė ir antireliginio pobūdžio grožinė literatūra. „Tačiau švietimo organai, komjaunimo organizacijos silpnai populiarina tokias knygas moksleivių tarpe. Neretai pasitaiko, kad tu knygų visai nėra mokyklų bibliotekose“. Šiais metais pradėtas leisti naujas žurnalas „Mokslas ir gyvenimas“ turėsias suvaidinti svarbų vaidmenį skleidžiant tokios rūšies žinias.

Trūksta pritaikytos jaunimui „idėjinės“ literatūros, ypač vaikų literatūros. „Spragas mūsų literatūroje kartais bandoma užpildyti kai kuriomis abejotomis idėjinės vertės knygomis, kurias išleido Valskybinė grožinės literatūros leidykla. Reikia tik stebėtis tokiu leidyklos elgesiu“. Apie kurias knygas Niunka čia kalbėjo, nepranešama. Daugelyje rajonų bibliotekos silpnai prisidedančios prie moksleivijos komunistinio auklėjimo.

Niunka reikalauja taip pat ir daugiau darbo su moksleivių tėvais. „Mokytojų pareiga skleisti tėvų tarpe mokslines žinias“.

KIEK LIETUVOJE YA KOMJAUNUOLIŲ - MOKSLEIVIŲ

Svarbų vaidmenį „gerinant komunistinį moksleivijos auklėjimą“ turį suvaidinti mokinių komjaunimo bei pionierių organizacijos. Niunkos duomenimis, šiuo metu Lietuvoje esą priskaitoma 151.770 pionierių ir 21.368 komjaunuolių - moksleivių. Turint galvoje bendrą mokinių skaičių, išeity, kad toms dviem komunistinėms organizacijoms priklauso maždaug vienas trečdalis mokinių.

Skatindamas suaktyvinti komunistinį idėjinį auklėjimą, Niunka barė ir švietimo ministeriją, kad ji nepakankamai akcentavo idėjinį politinį moksleivių auklėjimą.

Plačiose diskusijose dalyvavo ir

KALĖDINIS TAIKOS ŠAUKSMAS!

Gruodžio 22 d. Šv. Tėvas Pijus XII per naują ir galiną Vatikano radio stotį paskelbė atsišaukimą į visą žmonių. Šis atsišaukimas buvo perduotas dešimtimis kalbų ir daugelį kartų per visą eilę radio stočių. Jį perdavė devynios tautinės įvairių Europos valstybių radio stotys, „Laisvoji Europa“ ir „Amerikos Balsas“. Šv. Tėvo kalba pasiekė visus pasaulio kraštus. Lietuviškai ji taip pat buvo perduota per eilę siųstuvų į Lietuvą ir tremty esančius tautiečius.

Savo kalėdinėje kalboje Jo Šventenybė Pijus XII palietė aktualesnį momento klausimus, kurie mūsų epochą padarė tokią baugią ir netikrą. Šis netikrumas, — kaip pabrėžė Šv. Tėvas, — kyla ne iš gamtinių katastrofų, ar epideminių ligų baimės, bet iš milžiniško ginklavimosi lenktynių, kurios griaua visos eilės taikių tautų ekonominių stovi, o taip pat ir šiuos ginklus gaminančiųjų.

Apgailestautina, — tęsė toliau Šv. Tėvas, — kad naujieji išradimai naudojami pirmo eilės išimtinai kariniams tikslams ir per tai siekiama politinių užmačių. Paleistieji į erdves Sov. Sąjungos satelitai turi daugiau karinį, nei mokslinį tikslą.

Komentuodamas toliau satelitų paleidimo faktą, Šv. Tėvas kvietė neapsigauti momento „rekordais“, nei pasiduoti panikai ir baimei. Pasiektieji momento „rekordai“ tėra tik didžiulių pastangų rezultatas, kuris praktikoj niekam jokios naudos neneša. Taip pat gali būti toks pasisekimas tik sėkmingų aplinkybių momento išdava, kurio vėliau neįmanoma normaliai išlaikyti ir periodiškai kartoti. Todėl Šv. Tėvas toliau ir pataria darbščioms ir sąžiningoms tautoms ir žmonėms jieskoti pažangos ten, kur sveikas protas nurodo.

Paliesdamas Šv. Tėvas valdančiųjų ir valdomųjų nykią ir skaudžią problemą pareiškė, kad nevisuose kraštuose ši abipusė darnos būtinybė yra tinkamai išlaikyta. Didelė žmonių dalis, ypač esanti už „geležinės uždangos“, kur valdžios yra piktosios dvasios įtakoj, neleidžiama žmonėms laisvai pareikšti savo mintis ir iš jų eksploatacijos ir darbo varoma brangiai kainuojantis ginklavimasis, nešantis pavojų visam pasauliui.

Baigdamas Šv. Tėvas savo kalėdinę kalbą, kuri susidėjo iš 7000 žodžių, kvietė visas tautas apsigalvoti ir laiku su-tabyti pragarini gėdą, kuri padarys žmones ir tautas budungę. Kartu kvietė žmones ir tautas sujungti pastangas taikos išlaikymui: valstybės turėtų apriboti ginklavimąsi, autoritetingieji kraštai parodyti tvirtą ir kietą atsparumą prieš grasinančiuosius taikai, pašalinti nepasitikėjimo priežastis ir stiprinti taiką tarp tautų, mylinčių solidarumą ir broliškumą.

Neabejotinai tada galėsime tikėtis žadėtiosios ramybės geros valios žmonėms žemėje.

kalbėtojai iš provincijos Kai kurie iš jų nusiskundė ir kitais, negu „idėjinio auklėjimo“ trūkumais. „Nepakenčiama, kad atskiros mokyklos yra priverstos dirbti trimis pamainomis“, pastebėjo Vilniaus miesto Lkp sekretorius Griškevičius.

SUSTIPRINS KOVĄ PRIEŠ „ATSILIKUSIAS NUOTAIKAS“.

Jau Niunka pastebėjo, kad daugelis jaunuolių, baigusiu vidurines mokyklas, „eina dirbti į fabrikus, į MTS, į kolūkius“, matyt, kad abiturientams nėra galimumo tuoj stoti į aukštuosius mokslus. Gi diskusijoje švietimo ministeris Gedvilas nusiskundė, kad „dar pasitalko išimčių. Mes sužinome, kad kažkas atsiskakė stoti į darbą, kuriam jį ruošė mokyto jstaiga, kitas iš viso nenori dirbuotis, trečias užkrėstas atsilikusiomis nuotaiomis“ Dėl šito esą kalti visų pirma mokytojai, bet ir tėvai, ir komjaunimo ir partinės organizacijos ir — visa visuomenė (!). Tarp 24.000 mokytojų, de ja, dar pasitalko tokių, kurie „politiskai nepakankamai paruošti“.

Iš diskusijų dar įdomu, kad rašytojas A. Jonynas Valst. grožinės literatūros leidyklos išleistą Buivydaitės apysaką „Auksinis batelis“ kritikavo; esą, ji neteisingai nusvlečia buržuazijos laikų gyvenimą, o meniniu atžvilgiu kūrinys esąs labai silpnas. Jonynas pasisakė ir prieš Sirijos Giros romaną „Buenos Aires“, kuris neteisingai parodą proletarinio jaunimo brendimą ir pateikiąs jaunimui iskreiptą paveikslą.

Reikia manyti, kad ofenzyva už Lietuvos jaunimo sukommunistinimą, pradėta ek septintąjo plenumo posėdžiais, dabar bus vykdoma plačiu mastu. Bet ar pavysks išrauti iš lietuviškojo jaunimo „atsilikusias nuotaiikas“, arodys tik ateitis. Mes abejojame, kad pavyktų.

(E) Ragina daugiau gaminti plataus vartojimo prekių. „Sovietskaja Litva“ tuo klausimu įsidėjo vedamąjį, reikalaujama, kad juo ypatingai turėtų susirūpinti vietinės deputatų tarybos. „Artimiausioje ateityje“ reikia pagaminti žymiai daugiau tokių prekių. (Parašo, pakalba — o krašte tų prekių kaip trūksta, taip trūksta).

(E) Lietuvos operos ansambliis į Maskvą. Gruodžio pradžioje akademino operos ir baleto teatro kolektyvas lankėsi Maskvoje ir parodė lietuvių baleta „Audronė“ ir operą „Pilėnai“.

(E) Kauniečių krepšinininkų „Žalgirio“ komanda buvo nuvykusi į Čekoslovakiją ir iš 10 susitikimų 8 laimėjo.

(E) Vilniuje yra dvi troleibusų linijos. Dabar vyksta paruošiamieji darbai trečiajai linijai (kuri jungs Komjaunimo ir Basanavičiaus gatves). Iki šių metų pabaigos Vilniaus troleibusų parkas padidėsias iki 26, o ateinančiais metais iki 50 troleibusų.

(E) Skaudi nelaimė Trakų rajone. Vilniaus radijas gruodžio 11 d. pranešė apie tokį nelaimingą atsitikimą: Trakų rajono vieno kolūkiečio vaikų būrelis rugutėmis pasileido nuo aukšto kranto ežero link. Tačiau ledas buvo plonas, visi vaikai paniro po ledu ir atskubėjusieji į pagalbą jų jau nebegalėjo gyvų išgelbėti.

(E) Operos artistas Juozas Mažeika ryšium su 50 metų sukaktim apdovanotas Lietuvos aukšč. tarybos prezidento garbės raštu. Juozui Staniuliui suteiktas „nusipelnusio artisto garbės vardas“.

(E) Kapsuke (Mariampolėje) statoma nauja autobusų stotis ir nauji pašto rūmai.

APDUMOJIMAS

(Atkelta iš 1 psl.)

darbų, iš kurių ji buvo pasitraukusi, vėliau galvojama apie plačią užsienio reikalų ministrų konferenciją, kuri turėtų išspręsti visus ginčytinus klausimus. Nors Maskva siūlo valstybės galvų konferenciją, tačiau atrodo, kad galima laukti ir užsienių reikalų ministrų konferencijos patvirtinimo Kremliuje.

Visa tai rodo, kad į naujuosius metus įžengiamo su gana skurdžiu palikimu. Kremlius aiškiai tvirtinasi afro-aziatiniame bloke, kurstydamas Afrikos ir Azijos kraštų nacionalistinę pasireiškimą prieš „kapitalistinio imperializmo pavojų“ ir tuo pačiu sudarydamas palankias sąlygas komunistinio pavojaus plitimui, vis labiau ir labiau mažinant vakariečių prestižą ir plačiau atidarant duris komunistinio teroro ir vergijos plitimui.

Tokios yra tad maskvinio „sugyvenimo“ perspektyvos. Maskvos savotiška neapykanta visam laisvajam pasauliui ir žmogaus kraujo alkis tačiau negali būti sustabdytas pasitarimais, konferencijomis nei sugyvenimu. Šios negatyvinės idėjos (komunizmo) plitimą galėtume palyginti su islamo pradžios laiko-

tarpio agresyvumu, kuriame vyravo Korano ir kardo argumentai. Kas geruoju Korano nepripažindavo, tą kardas įtikindavo. Ne kitaip yra skleidžiamos ir marksistinės Maskvos idėjos. Kol Markso „Komunistinis Manifestas“ yra Korano vietoje, negalima laukti ramaus sugyvenimo, nes žinome gerai, — nėra tai paslaptis ir laisvajam pasauliui, — kad tenai, už geležinės kraujo ir teroro uždangos, nėra sugyvenimo, kad tautos naikinamos ir teriojamos, kad komunistinis Markso koranas yra vyriausias kraujo ir ašarų šaltinis, gi kardo vietoje prievartos darbai, badas ir šūvis į pakaušį.

Tuo būdu, šis apdumojimas, įžengiant į naujųjų metų viltis, nėra pesimistinės vaizduotės padaras, bet tikrovė, kurią ir vakariečiai, tardamies su Maskva, neturėtų išleisti iš akių. Jeigu gi naivių politinių veikėjų galvoje tai atrodytų perdėta ir nerealu, drįstume pasiūlyti, kad tarptautinės Komisijos pasiūlytų kokia „sugyvenimo“ forma viešpatauja nuo Baltijos iki Duonojus. Tik tada jausimės saugūs ir patenkinti girdėdami kalbant apie taikų tautų sugyvenimą.

— a. b. c. —

T. DAUKANTAS

Lietuvybės gaivinimo bare

5. DARBO SĄLYGOS VIESUMŲ (Tęsinys iš pr. nr.)

Darbo decentralizacija leido imtis plačios iniciatyvos vietas. Iš centro sakė: „Kas yra darytina“. „Kaip daryti“ buvo ryšinių reikalas apsprendžiamas su vietiniais. Turėjome, kaip tai kariuomenėje vadina, vieną bendrą visiems „doktriną“, neužgauti vietinės administracijos, neprasyti iš jos jokios materialinės paramos, teikti jai žinias apie savo kultūrinę veiklą. Politiniai veikti tik patikrintų ir patikimų tarpe. Susigyventi su esamais vietoje kitautais ir neužgauti jų tautinius jausmų. Nesiduoti okupantams mus išnaudoti įrankiu kitiems, nelietuviams, persekioti. Jieškoti iš dalies jau nutautėjusių, kad pas mus grįžtų.

Dar nesukolchozinti lietuviai - ūkininkai turėjo maisto - lašinių, šoninių (bėkono), sviesto, sūrio, kiaušinių, paukščių. Už šoninės kilogramą Oberführer arba Sonderführer vietoje sutikdavo leisti lietuvišką mokyklą, jei patalpas parūpinti, suteikti darbo jėgos mokyklos bustui patalpyti. Su mažesniais vokiečių „karalais“ dažnai galėdavome nebūlogai susigyventi ir jų buvo reikalas, kad jų didesnieji mums mažiau kliudytų, mažiau apie mus žinotų. Kad kuop tampriau susirūstume su vietomis pirmiausia siūsdavom žvalgyti, apsižiūrėti, sudaryti sąlytį su ten gyvenančiais. Stengėmės slysti į vietas iš ten kilusias arba bent šalį pažįstančius. Jų uždavinys būdavo skatinti visuomeninį darbą, steigti mokyklas, komitetus, skatinti lietuvišką bližį, nes bližniui dažnai pritardavo vokiečiai, pav. Rases cementą šalia Gardino. Ejo mokintis su Lietuvos maistu. Bematant mūsų ryšiniai virsdavo „komersantais“ ir važinėdavo laisvai su vokiečiais, o kartais (Svirių srity) net su raudonųjų partizanų leidimais. Rankiodavom vietas, mokinius ir pasišlavom juos į lietuviškas aukštesnias mokyklas mokslus tęsti Vilniuje.

POGRINDŽIO SĄLYGOS

Mes neįsėjome žūt būt slėptis. Gal net būtų jaučiau viešai dirbti. Negi buvome vaikai? Kur galėjome, dirbome viešai, pav. Minsko Gen. Komisarų von Kube arba Karaliaučiaus von Kocho žemėse - Laender. Kitur buvo svarių priežasčių, kerli vieną buvom iš anksto pramatę, o kitos vėliau išryškėjo. Pastarųjų buvom priverstis, pramatytos gi mus akino ruošti pogrindžio veiklą, kol dar turėjome laiko, nelaukti kol grasintų. Taip ir darėm. „Laivo kapitonas ruošia laivą audrai, geram orui esant“ - sakydavau jauniems bendradarbiams. Atėjus staigiai kritiškam momentui, iš uždaryto Vilniai Remti Komiteto greitai persitvarkė į Vieningos Kovos slaptą sąjūdį. Čia tai ir pasirodė Jurgio Noreikos organizaciniai gabumai: viskas įvyko labai sklandžiai. Vokiečių engimo politika - viską grobti, šalies laisvę užgnaužti - mus tai vertė daryti. Be to, tokiame pasiryžimui mus skatino birželio sukilimą laimėjusio jaunimo entuziazmas, užsidegimas, pakilusi kovos dvasia. Vokiečiai nesugebėjo sau šios dvasios išnaudoti. Uebermensch'ais („viršmogišais“) būdami, iš aukštybių žiūrėdami, nesuprato nei padėties, nei savo tikro reikalo. Jie buvo „Meinkampf“ teoretikai savo išsvajotos „Naujos Europos“ apsvaiginti. Pribrendo laikas mūsų užsidogusiam jaunimui parodyti jo energijos „išsiveržimo kryptį“. Tai buvo būtina ir man, tik iš kalėjimo išėjusiam, labai artima. Rades visuotinę veiklę pritarimą, pasijutau stiprus. Dilema: ar išnaudoti turimą laiką, ar laukti kol nebus išsities? Tie klausimai net nestojo prieš mus. Ruošti lietuviškus kadrus, savarankius veikėjus atėjai. Tai jie šiandien reikalauja (per 16 metų subrandę) lietuviškų mokyklų gudų administruojamoje srityse. Reikalauja ir gauna, nes jie savo ruožtu, kaip mes tuomet, nieko blogo kitiems nenori ir nekliaud. Teigiū tal, nes turėjome dvi progimnazijas, mokytojų kursus ir daugiau 60 pradžios mokyklų, ir tal guduos, ne lietuvišką administraciją. Jos buvo Komiteto suorganizuotos, aprūpintos, išlaikomos, per vietinius komitetus vadovaujamos, mokyklų inspektorių (irgi mūsų) prižiūrimos.

Tal buvo įmanoma, nes mūsų jėgos pogrindy nuolat augo, aukos

gausėjo, ypač su vokiečių priespaudos pagalba! Pajieškomas, persekiojamas - kur beprisiglaustu, kai mylinčių bičiulių nebūtų? O mes tikrai buvome tokių draugai. Sitame reikale tik raudonieji partizanai lietuviai su mumis dėl įtakos varžėsi. Bet jiems „rusų desantai“ nemažą klūdę, kad mus prašoktų. (žiūr. Krašto studijas, toliau).

Mes vokieškus „atmetinukus“, parijus noriai gaudėm. Mano nuomone, tūlas „pramušgalviškas“ vyrukas, įtakon paimtas, reikale gali būti naudingas geriems mūsų tikslams. Jei tokį aplesčiau, priešas jį panaudos prieš mane patį, ar prieš bendrą mūsų reikalą, o aš galiu išnaudoti jo sumanumą geram. Toks nusistatymas daug padėjo darbu.

Buvo ir apsirinkimų iš mano pusės padėties įvertinime. Pav. 1941 m. per Kalėdas, klausydamas amerikiečių radijo, patikėjau Roosevelt'o žodžiams. Jis sakė: „mes (amerikiečiai) esame pasirūpę balgti su visais diktatoriais“. Kaip šiandieną atmenau gautą stiprų įspūdį. Kad būčiau turėjęs šios dienos patyrimą, būčiau geriau paruošęs bendraminčių būsimai veiklai. Tuomet buvau tvirtai įsitikinęs jog „finaliniame“ lošime būsime ne vieni, bet su vakarais, kad gausim ginklų bei paramos. Ne aš vienas taip galvojau, kai 1943 m. turėjau slėptis Džukijoje nuo Gestapo nagų daug išsikalbėdavau su „amerikonais“. Jie net „žinių turėjo“! Rooseveltai padėjo, bet ne mums demokratijos kovotojams, padėjo Stalinui - diktatoriui ir dar kaip, bei kiek padėjo! „Politikai, politikai“, norėčiau pasakyti - „kaip jūs žmones, begėdžiai, klaidinat!“ Su okupantais net lengviau būdavo: jų potvarkiai buvo mums priimtini, kai sutapdavo su mūsų veiklos reikalais. Jie būdavo

mūsų įrankiu, o ne nurodymu, pav. leidimai geležinkeliais važinėti. Mūsų elgseną laikėm pagrįstą šūkiu: „nebūk daugiau provokiškas, kaip vokiečiai; nebūk naivesnis už vokiečių; būk gudresnis - parodyk viršmogiui jo tikrą vertę“. Prieš vokiško okupanto valią mes kelėm savąją. Ir labai dažnai laimėdavom, nes žinojom, ko norime, mokėjome „išmanevruoti“, o jaunimą lavinom tokiam sugebėjimui. Reikale buvome pasirūpę žūti ir dėlto, spėju, išlikom gyvi. Netikėtumų apstulpinti, ūmai užklupti, nesustodavom veikę, bet dar labiau gyvinom judėjimą (žiūr. toliau „Persekiojimai“). Teigiū, jog patyrėme, kad vokiškai-načiška diktatūra savo apačioje buvo kultūringesnė, daugiau paisydavo tarptautinių įpročių (išskyrus sadistus), kaip „demokratiškai liaudis-ka“ Stalino - „išlaisvintojo“ tvarka. Bet būti atsargiems su vokiečiais pasirodė gyvas reikalas. Už „Persekiojimo“ ribų, apie ką toliau, čia paminėsiu du nuotykius.

Vieno vietinio K-to pirmininkas „įsimylėjo“ j labai gražią, lenkų gimnaziją baigusią lietuvišką Gu... Jis pradėjo su ja visur važinėti, lankydamasis mūsų reikalais. Panelė matė mūsų kelius, žmones, reikalus. Pirmininkas, labai jaunas, energingas ir sumanus. Kad būtų tikra meilė - tvarkoj. Bet jei „flirtas“, šnipinėjimo reikalais? Pavojus. Pasakysiu jaunuoliui nesilankyti - jis tai slaptai darys. Kur saugus užtikrinimas? „Reikia imtis politikos“ - galvojau.

Pašaukęs du „simpatiškos“ išvaizdos studentus, daviau kiekvienam skyrium uždavinį: „Važiokit, kiekvienas skyrium, į NN. Ten susitikit su Gu... Pasistenkit ją sudominti, bet taip, kad ir mūsų pirmininkas sužinotų“. Pavyko! Vienas jų perdag vakaruškoj šokdino panelę, kas nepatiko pirmininkui ir jis daugiau kartu su ja nevažinėjo. Tikslas buvo atsiektas, mūsų saugumas užtikrintas.

(Būs daugiau)

VAKARAI RIKIUOJA JĖGAS SOVIETINIAM AGRESINGUMUI ATREMTI

(Ela) Paryžiaus konferencija pr. m. gruodžio mėn., tam ir sušaukta, kad akivaizdoje M sputnikados ir raketinio ag. ngumo būtų pasiekta Vakarų vieningumas, pajėgų sutelkimas. NATO (Siaurės Atlanto Organizacijos) konferencija atvyko visų tos organizacijos narių valstybių vyriausybės viršūnės, išskyrus Portugalijos šefą, kuris dėl ligos atsiuntė savo pavaduotoją. Amerikos prezidentas Eisenhoweris ir Fed. Vokietijos kancleris Dr. Adenaueris vyko į konferenciją nors ir ligoti. Konferencijos metu Paryžiuje buvo ir keli pabaltiečių stebėtojai.

DVI SROVĖS: RAKETININKŲ IR POLITIKŲ

Nors vakariečiai stengiasi siekti vieningumo ir jį parodyti visam pasauliui, bet nėra paslaptis, kad pasaulio padėties ir NATO artimiausiųjų uždavinių vertinime pasireiškia dvi srovės. Vieni visą svorį norėtų dėti į karinius susitarimus ir telkinius, kiti į politines derybas. Prezidentas Eisenhoweris, vos tik į Paryžių atvykęs, pareiškė, kad su Maskvos siūlymu, laikinai sustabdyti atominius bandymus, negalima sutikti tol, kol nėra susitarta sustabdyti ir pačių atominių ginklų gamybą, o toks sustabdymas vėl būtų susietas su tarptautine kontrole, su kuria Sovietai nenori sutikti. Eisenhoweris savo pagrindinėje kalboje t. k. pareiškė, kad Atlanto tautų šeimai 500 milijonų žmonių dabar esąs atėjęs tikras drąsos ir bandymų laikas. Tarka nesanti gaunama už dyką. Vakarų gamybinis pajėgumas vis dar prašoka sovietų gamybinį pajėgumą tris kartus, skaitant kiekvienam gyventojui. Vis dėlto ne viskas Vakaruose yra padaryta. Tačiau, anot jų, pajėgos, rinkuojamos prieš Vakarus, nėra nenugailimos. Despotijos sistemoje pasireiškias, nors ne visados matomas, vidinis irimas. Eisenhoweris prisiminė pavergtas tautas, nors jų neįvardinęs. Konferencijoje dalyvauja apie 1.800 tarptautinės spaudos atstovų. Jų daugumos nuomonė, kad JAV-ės iš konferencijos lankta daugiau karinio stiprėjimo pasėkų.

Tuo tarpu vokiečių kancleris Adenaueris pabrėžė labiau politinę būsimų pastangų pusę. Gėsmė iš Rytų pastaruoju metu nesumažėjo. NATO turty ypatingą dėmesį kreipti į politinį Vakarų vieningumą. Reikdą susitarti, kokios politikos laikytis atsakrose srityse: Rytų Ra-

ropos tautų, Artimųjų Rytų, Afrikos atžvilgiu. Adenaueris neišskiria ir galimų su Maskva tartis.

MASKVA NENORI APIE SIENU PAKETTIMĄ NĖ KALBĖTI

Sovietų Sąjungos ministeris pirmininkas Bulganinas prieš pat Paryžiaus konferenciją išsiuntinėjo eilei pasaulio valstybių viršūnių asmeninius laiškus. Kai kurie buvo labai ilgi ir juose po kelis kartus kartojami Maskvos siūlymai tartis dėl visuotinės koegzistencijos, dėl panaikinimo atominių ir raketinių bazių, dėl atominių bandymų sustabdymo ir panašiai. Pasaulio viešosios nupmonės didžiulia jam atsiširdo, lai Maskva pirma nuo savęs pradeda vykdyti tuos savo reikalavimus ir siūlymus. Mums, pavergtųjų tautų žmonėms, ypatingai įdomios yra tos Bulganino laiško vietos, kur kalbama apie status quo ir dabartinių sienų neliečiamumą. Pavyzdžini laiške Adenaueriui Bulganinas grasiina: „Bet koks bandymas iš šalies jėga pakeisti esamą padėtį, pažeisti status quo, bet koks bandymas prievarta siekti teritorialinių pakeitimų duotų katastrofingas pasėkas“. Jau vien iš tų žodžių aišku, kaip Maskva bijo tokių eventualių planų ir kaip skrupulingai ji saugo savo grobį. Tokie pareiškimai pavergtoms tautoms rodo, ko galima tikėtis, tikriau sakant, ko negalima tikėtis iš Sovietų.

PABALTĪJO VALSTYBĖS — KOEGZISTENCIJAI SKERSAI KELIO

Sovietų koegzistencijos ofenzyvos akivaizdoje, Paryžiaus konferencijos išvakarėse, Jungtinėse Tautose New Yorke buvo pasakytas tiesus žodis, nuvertinęs visą maksivinę koegzistenciją. JAV vyr. delegatas JT-se, H. Cabt Lodge, Politinėje komisijoje į Sovietų koegzistencijos siūlymus pareiškė, jog tie siūlymai griežtai priešingi Sovietų Sąjungos metodams, pasireiškusiems, pvz., smurtu pavergiant Pabaltijo valstybes. Kokia galinti būti koegzistencija su tais, kurie ruošiasi antrąją pusę palaidoti.

Ima domėtis užsienio lietuvių literatūra. Anksčiau Lietuvos sovietinė spauda nė žodelio neužsimindavo užsienyje išėjusių lietuvių literatūros leidinių. Pastaruoju metu toje spaudoje jau minimas vienas kitas toks leidinys, žinoma, vertiniant iš „socialistinio realizmo“ taško.

Lietuvos kolūkiečių darbdieniai - vis dar tik keli rubliai ir keli kilogramai grūdų

(E) Ne apie visus kolūkius praneša Vilniaus radijas ir sovietinė spauda. Praneša pirmoje eilėje apie „pažangesnius“. Tuo labiau būdinga, kad skelbiami tų kolūkių darbininkų uždariai vis dar yra tokie menki, stačiai skurdūs.

„Pyniavos apylinkių laukuose ne ašaros, o laimė tvyska“, pranešė Vilniaus radijas X. 28, o jau keliais sakiniais toliau informuoja, kad tos apylinkės Vaivadų kolūkyje „už darbdienį kolūkiečiai gauna po 2 kg grūdų ir po 2 rublius“.

„Praėjusiais metais daugelis žemės ūkio artelių (Kalvarijos rajone) už darbdienį gaudavo po 2 — 2,5 kg grūdų ir 3 — 4 rublius“, pranešė Vilniaus radijas spalio 29 d. Šiomet kai kurie kolūkiečiai „už darbdienį numato išmokėti iki 3 kg grūdų ir 6 — 8 rb.“

Rokiškio rajono „Už taiką“ kolūkyje, kaip pranešė Vilniaus radijas spalio 31 dieną, „darbdienis šiemet mūsų kolūkyje nebologas, 2 kg grūdų ir 3 rb.“

Pavyzdiniu skelbiamas „Anykščių šilelio“ kolūkis melžėjoms šiemet esąs numatęs už darbdienį po 3 kg grūdų, 2 kg bulvių ir 6 rb. pinigais.

Gerensius (papildomus) atlyginimus gavo tie kolūkiečiai, kurie dirbo prie linų. Panevėžio rajono

Oltūnų kolūkis už darbdienį, skirtingai auginant ir apdorojant linus, papildomai išmokėjęs po 10 rb. ir 2 kg kviečių (Vilniaus radijas lapkr. 19 d.).

O kur ne tie papildomi atlyginimai, tai už eilinius darbdienius išsena kūdai; Vabalnikų rajono „Tarybinio pirmūno“ kolūkio valdyba „į atsakingus darbo barus paskyrė geriausius žmones, teisingai organizuoja darbą, gerai už jį atlygina. Šiais metais už darbdienį bus išduota po 3 kg grūdų ir po 2 rublius“ (Vilniaus radijas lapkr. 19 d.). Tik gyvulių augintojams „už produktavimo kėlimą“ taikomi dar papildomi atlyginimai, išduodama dalis produktų.

Objektyvumo dėliai reikia pažymėti, kad yra ir tokių kolūkių (pvz., Kapsuko rajono „Nauju keliu“ kol.), kur šiemet už darbdienį numatoma išmokėti po 3 kg grūdų ir po 12 rublių, bet tai jau bus retos išimtys. Jei tikėti Vilniaus radijo pranešimui (lapkr. 17 d.), tai kai kurios to kolūkio kiaušinių per mėnesį uždirbą 1.300 — 1.500 rublių, o melžėjoms gaunančios iki 1.000 rublių. Tame Mariampolės rajono kolūkyje kiekviena kolūkiečio šeima šiemet uždirbsianti vidutiniškai po 17.000 rublių, o atskiros šeimos po 25.000 rublių ir daugiau.

OKUPOUOTOJE LIETUVOJE

(E) Premijos už vandeninį prakšiestą pieną. Vilniaus radijas gruodžio 3 d. papasakojo apie tokį kolūkinį atsitikimą: Viena melžėja nuolat būdavo premijuojama, kad iš savo karvių primelžia nuostabiai daug pieno. Kitos kolūkio melžėjos pavydų į ją žiūrėdavo. Vyresnybė ją gyrė ir suteikė vieną premiją po kitos. Kol galų gale paaiškėjo, kad ji savo „laimėjimus“ pasiekusi — vandens pagalba. Prieš vežant pieną į pieno surinkimo punktą vis prakšiesdavo pieną vandeniu ir jo susidarydavo didesnis kiekis.

„Ateistų namus“ ruošiasi įsteigti Panevėžio komjaunimo organizacija. Čia bus antireliginės paskaitos ir kt.

Du Lenkijos lietuviai atvyko į Vilnių studijuoti, tai Punske krašto lietuviai Danutė Grabauskaitė ir Algimantas Užbala. Jie Lenkijos vyriausybės atsiūstį į Vilniaus universitetą studijuoti lietuvių kalbą ir literatūrą. Jie abu yra baigę Lietuvių Suvalkų gimnaziją, kuri dabar yra Punske. Algis Vilniaus radijofono korespondentui pareiškęs, kad iš pradžių buvęs numatęs studijuoti tiksluosius mokslus, bet paskiau apsisprendęs studijuoti lietuvių kalbą, nes jam atrodę, kad šitas dalykas kraštui esąs labiausiai reikalingas ir grįžęs į savo kraštą galėsiąs savo žmonėms daugiau padėti. Studentė Danutė jau visą laiką svajojusi studijuoti lietuvių literatūrą, galvoja būti literatė. Vasaros atostogų metu numato parinkti medžiagos apie Antaną Baranaušką, kai jis gyveno Seinuose. Be to, numachiui rinkti tantosaką, dainas ir kt. Ir Algis atostogų metu nori rinkti kalbinę medžiagą.

Prof. P. Šivickio 75 metų sukaktis lapkričio 23 d. buvo paminėta Lietuvos mokslų akademijos Biologijos institute, kurio mokslinis darbuotojas jis tebėra.

Prof. Dr. Kazimieras Vasiljanskas po sunkios ligos mirė lapkričio 24 d., 77 metų. Buvo žymus technikos mokslininkas. Didelį jį nuopelnai ruošiant naująją inžinierių kartą per 35 pedagoginės veiklos metus.

(E) Nepanaikino draudimą lankyti Pabaltijo kraštus. Sovietų įstaigos pastaruoju metu svetimsilams jau leido lankyti Rygą. Dabar amerikiečių UP praneša, kad Sovietai panaikinę draudimą lankyti Pabaltijo kraštus, buv. Lenkijos srityse ir Pietų Sibire. Tačiau paaiškėjo, kad ir ateityje svetimsilams Pabaltijyje galės lankytis tik Rygoje.

Sviesto pagaminama daugiau, bet kam jis tenka? Vilniaus radijo

pranešimai apie tai, kad Lietuvoje sviesto dabar pagaminama daugiau, negu Amerikoje (skaitant vienam gyventojui), klaidina visuomenę. Tikrovėje tik dalis Lietuvoje pagaminto sviesto lieka krašte, o kita dalis Sovietų išvežama iš krašto. Tai vienam Lietuvos gyventojui toli gražu netenka 6,3 kg sviesto (per pirmuosius šių metų 10 mėnesių), kaip skelbia sovietiniai propagandininkai.

(E) Matas Grigonis dar sodininkauja. Dabar jam 68 metai. Tebegyvena ir dirba Panevėžio priemiesty savo jau daugiau kaip prieš 20 metų įsteigtoje sodininkystėje, kuri, matyt, dabar įeina į Vaivadų kolūki. Jo tvarkomame sode esą apie 600 medžių. Nuolat išaugina naujas vaisių rūšis, kurios pasklinda po visą Lietuvą.

(E) Lietuvos darbininkai verčiami „svarstyti“ Maskvos manifestus. Ir miestuose ir provincijoje komunistų partija šaukia darbininkų mitingus, kuriuose „svarstomi“ Maskvos taikos manifestas ir kiti komunistų vadų Maskvoje nutarimai.

AUSTRALIJA

(E) Veiklūs lietuviai teatralai Adelaidėje gruodžio 14 d. statė Mojero veikalą „Mokykla žmonoms“. Tai buvo režisieriaus J. Gučiaus vadovaujamo kolektyvo studijinio darbo lyg ir baigiamieji egzaminai. Lietuviai teatralai savo studijiniam pasirošimui paaukavo daug darbo valandų. Skaitoma, kad kiekvienas kolektyvo narys tam tikslui per metus atidavė vidutiniškai net po 600 darbo valandų. Dažnas kolektyvo narys, atsisakydamas pelningų viršvalandžių darbovietėje, per tas studijas nustojęs apie 400 svarų. Toks pasiaukavimas lietuvių kultūriniam darbu yra tikrai pažymėtinas ir pagarbos vertas. Linkėtina, kad tą pavyzdį pasektų ir kiti pasaulio kraštų tautiečiai. Kiek daug darbų lietuvių tautinės ir kultūrinės veiklos barnose būtų padaryta, jei toks pasiaukavimas būtų ir kitose lietuvių kolonijose.

PRANCŪZIJA

(E) Naujai išrinktoji Pr. L. B. Krašto taryba savo pirmininku perrinko pulk. J. Lanskoronkį, o krašto valdybos pirmininku perrinko O. Bačkienę. Vicepirmininkais ir sekretoriais yra Pr. Dulėvičius, išrinktas P. Klimas jr. Kandidatais liko kun. J. Petrošius ir R. Bačkis. Revizijos komisijos išrinkti kun. J. Petrošius, B. Venskuvienė, E. Turauskas, kandidatais M. Macevičė ir A. Liutkus. Garbės tesmo sąstas buvo jau anksčiau paskelbtas.

Arg. Liet. B-nės C. Valdybos sekretorių

HENRIKĄ BAGDONĄ ir JOANĄ PASPIRGĖLYTĘ, jų sutuoktuvų proga, sveikina ir linki daug laimės vedybiniam gyvenime

A.R.L.B. CENTRO VALDYBA

SVEICARIJOS LAIKRAŠTIS „BASLER NACHRICHTEN“ YRA PASKELBĘS SITOKĮ VEDAMĄJĮ STRAIPSNĮ, KURĮ MIN. S. LOZORAITIS, REDAKCIJOS KVIECIAMAS, PARASĖ PAVADINIMU:

„AR TAUTINIS KOMUNIZMAS NĖRA KOMUNIZMAS?“

Vadinamojo tautinio komunizmo problema yra kilusi Vakaruose dėl to, kad pastarais laikais kai kuriose ne rusiškojo komunizmo srovėse pasireiškė tam tikrų priešingumų Maskvos centrui. Tačiau reikia konstatuoti, kad tie priešingumai nėra naujas dalykas. Beveik nuo pat spalio revoliucijos Rusijoje pradėtos būta nuomonių skirtumų tiek kitų kraštų komunistų partijose. Pažyma prisiminti tokius įvykius, kaip Trockio, Kamenevo, Zinovievo bylos. Bet skirtumai, kurie buvo tų bylų pagrindu, nelietė atskirai esminių klausimų. Jų objektas buvo taktikos ir komunizmo dėsnių vykdymo klausimai. Taip buvo dargi tais atsitikimais, kai nuomonių skirtumai privedavo prie aštrių susiremių ir net masinių žudynių. Todėl yra pagrindu manyti, jog ir dabar nesklaidumai, kurie laiks nuo laiko kyla tarp Tito ir Gomulkos iš vienos pusės ir komunizmo vadų iš kitos yra tokios pat rūšies.

Analizuojant atyčiau Tito ir Gomulkos politiką, tenka prieiti prie išvados, kad jie nenori komunizmo panaikinimo, bet, priešingai, siekia įvykdyti jį kitomis priemonėmis. Nėra sunku nustatyti, kurio būdo atsirado Vakaruose klaidingas tautiniai-komunistinės srovės įvertinimas. Tos srovės atstovai suprato, kad šiuo laiku jiems nėra praktiška ir toliau kurti komunistinę santvarką ligšiol vartotais brutališkais metodais. Bet šis — laikinis ir dalinis, taktikos pakeitimas nereikia, kad jie būtų nustoję būti komunistais. Tito Jugoslavijoje, Gomulka Lenkijoje (ir Imre Nagy Vengrijoje) buvo savo laiku mažiau brutališki ir žiaurūs kaip Stalinas, Malenkovas ar Chruščiovas Sovietų Sąjungoje. Kaip visiems žinoma, jie yra ištikimi jėga paremtos komunistinės politikos atstovai, paėmę valdžia smurtu, kuris suaukino tūkstančių žmonių gyvybes. Jeigu jie dabar savo taktiką kai kuriais klausimais kiek švelnina, tai prieš tai tam reikia ieškoti tik toje aplinkybėje, kad jie yra susidūrę su pasipriešinimu, kurį jie stengiasi nugalėti ne tiesiogine frontine akcija, bet elastingesniais ir sūkstaisiais metodais. Ir kaip tik šitas taktikos pakeitimas dažnai laikomas Vakaruose nusisukimas nuo komunizmo. Iš viso, geresniam pažinimui pavojaus, kurį kiekvieno atspalvio komunizmas sudaro Europai būtų naudinga turėti omeny, kad komunistiniai valdovai Maskvoje, Belgrade, Varšuvoje, Budapešte ar kur kitur, tiek vidaus, tiek užsienio politikos srity dažniausiai ruošia galą aukoms palapsniui. Būtent, tokiu būdu, kad jų aukos pamato visą joms gresiantį pavojų, kai jau yra pervėlę, kai — valdžiai kalbant — jų galva jau yra nukritusi. Komunistinė santvarka kiekviename krašte visados yra lygi politinei bei moralinei mirčiai. Niekas vadinamųjų tautinių komunistų nėra niekad pasireiškęs atsisakęs nuo komunizmo. Nei vienas jų nėra niekad pasakęs, kad jis laiko tautinį komunizmą pareinamąja stadija į normalų gyvenimą, į laisvą socialinę bei valstybinę santvarką. Tam tikra tų žmonių vykdoma taktikos liberalizacija teliečia atskirus kasdieninio gyvenimo dalykus, bet ne pagrindinius klausimus. Bolševikai turi seną obalsį: tautinė forma ir socialistinis, tai yra, komunistinis turinys. Tai buvo vienas pirmųjų obalsių, kuriais bolševikai stengėsi užnigdyti gyvenančių carų Rusijos teritorijoje tautų budrumą ir patraukti jas savo pusėn. Tikrumoje gi, šio obalsio reikšmė yra ta, kad tautiniai jausmai yra toleruojami tiek ir tol, kiek jie gali būti išnaudoti komunizmo viešpatavimui sustiprinti ir kol jie ištirpsta komunizme arba yra jo išrauti. Yra pažymėtina, kad asmuo, kurį Leninas buvo parinkęs šiai apganlingai politikai vykdyti ir kuris tuo pradėjo savo karjerą buvo kaip tik Stalinas — tautybių reikalų komisaras pirmose sovietų vyriausybėse.

Jeigu Gomulkos sugrįžimas į valdžią buvo sutiktas Lenkijoje su tam tikru atskirpimu, iš to negalima daryti išvados, kad žmonės būtų išūrėję į tautinį komunizmą kaip į savo gyvenimo problemų ir laisvės siekių išsprendimą. Gomulkos paskelbta liberalizacija buvo lenkų suklata kaip kasdieninio gyvenimo palengvinimas bėlaukiant, kad jis pri-

ves prie komunistinės santvarkos panaikinimo. Ir kaip tik ši aplinkybė parodo visą tautinio komunizmo pavojingumą: ji sukelia iliuzijų bei nepagrįstų vilčių dėl naujų geresnių laikų, kurios neišsipildo. Antra, Gomulkos sugrįžimas į valdžią sužadina viltį, kad Lenkijos priklausomybei nuo Sovietų Sąjungos ateis galas. Tačiau ir tai buvo karti iliuzija, nes nuo to laiko praėjo jau dvylika mėnesių ir toji viltis taip pat neišsipildė.

Bet ir pats lenkų komunistų vadovas pranešė neseniai savo partijos centro komiteto posėdyje, ką jis mano apie laisvę. Jis yra pareiškęs štai ką: „Partija nesirengia uždaryti duris, kurios yra dabar demokratinei laisvei ir kritikai atdaros. Tačiau partija yra nusistačiusi tas duris geriau saugoti, negu ligšiol. Kritika bus galima reikšti, bet ta sąlyga, kad socialistinė generalinė linija būtų iš anksto ir visiškai pripažinta“. Kai kurie šio grąšinančio išpėjimo išsireiškimai yra reikalingi paaiškinimo, nes jie pavartoti įprastam pas komunistus dalykų užtemdymui ir gali būti Vakarų skaitytojams nesuprantami. Taigi „demokratinę laisvę“ reikia suprasti kaip komunistinę „laisvę“ kuri su demokratija teturi tiek pat bendra, kiek pavyzdžiui, Sovietų Sąjungos konstitucija, kuri, einant bolševikų terminologija, taip pat esanti demokratinė. Toliau „socialistinė generalinė linija“ tereikia komunistinę ideologiją ir politiką, kurių tikslas įkurti komunistinę socialinę ir valstybinę santvarką. Tokiu būdu anot Gomulkos yra uždrausta reikšti betkurią priešingą komunizmui nuomonę ir, žinoma, vesti bet kurią politinę akciją prieš komunizmą. Leidžiama tikta „kritika“, kitaip sakant, diskusija dėl tobulėsių metodų komunizmui įkurti, bet ir ji yra apribota komunistinės „laisvės“ spygliuota viela.

Kas dėl tautinio komunizmo reikšmės tarptautinėje plotmėje, tai čia jo padariniai yra dar mažesni, galima pasakyti, kad praktiškai, jų

JONAS MISKINIS (Dg.)

ŽONU UŽ TĖVYNĖ...

Pr. m. spalio 14 d. suėjo 25 metai, kai Vilniaus okupantai lenkai sušaudė priimtą tarnauti jų kariuomenėn susipratusį lietuvių Juozą Bakanauską, kilusį iš Molių kaimo, Valkininkų valsč. Sušaudytas jis buvo Vilniuje. Kada jam draskė karškus ženklus pulko akivaizdoje, jis paskutiniame žodyje pasakė, kad bus laisva lietuviškoji žemė, kurią aplaistė jo kraujas. Tai sakydamas, jis žinojo, kad lietuviai Gedimino sostinės ir užgrobtų žemių nelisizadės ir jo skalsčios vilties neapvils. Taigi šio didvyrio kankinio dvasia mums visiems lietuviams yra gyvu pavyzdžiu, kaip reikia tėvynę mylėti ir aukotis dėl pavergtųjų brolių išlaisvinimo iš svetimųjų jungo.

SUSAUDYMO PRIEZASTYS

Juozo Bakanausko sušaudymas sukretė ne tik visą Vilniaus kraštą, bet ir dideliu aidu nuaidėjo Lietuvoje, o taip pat pasiekė ir visus pasaulio lietuvius. Paprastas jis buvo, eilinis kaimo bernuželis, mažamokslis, bet lenkams jis atrodė pavojingas ir jie griebėsi pikčiausios provokacijos, kad tik tuo kaimo vyrų atsikratytų.

Jis gimė 1910 m. balandžio mėn. 19 d. ant Merkių kranto, Molių kaime. Tėvai — mažžemiai ūkininkai. Juozas savo tėvo Bakanausko nebeprisiminė, nes jis dar Juozui negimus išvyko Amerikon laimės jėškoti. Augo motinos ir sesers globojamas Skurdo, kaip ir visi Molių kaimo gyventojai, ypač karo metu ir kitoms okupacijoms užėjus, nes visi okupantai juos čia plėšdavo, o smėlingi laukai ne kažin kokį derlių duodavo.

Upa Merklis, ties Molių kaimu, ėjo lietuvių ir lenkų administracijos linija ir upė toje vietoje buvo negili, lengvai perbrendama, tik reikėjo gerai žinoti sraunaus Merkių dugną. Svetimą tuojau srovės pagaudavo, nes brasta labai buvo vingiuota ir tik vietos gyventojai beveik sausomis pereinavo Lietuvos pusėn.

ILGĖDAVOS LIETUVIŠKOS KNYGOS IR LAIKRAŠČIO

Bakanauskas dažnai pereinavo Merkį ne žinlas uždamas, kaip pro-

čia visai nematyti. Praėjusiais metais nei Tito, nei Gomulka ar Mao-Tse-Tungas nėra nieko padarę esančiam įtempimui sumažinti. Priešingai, jie jį greičiau paaštrino, kaip, pavyzdžiui padarė Tito pripažindamas Pankovo vyriausybę. Vadinamojo tautinio komunizmo režimai ištikimai laikėsi Maskvos užsienio politikos linijos. Be to, galima prileisti, jog Maskva panaudoja tautiniai-komunistines tendencijas, siekdama atstatyti koegzistencijos atmosferą, kuri jai yra reikalinga naujiems žygiams tarptautinėje srityje ruošti.

Galop yra dar du momentai, kurių priminimas gali padėti įnešti daugiau aiškumo į dažnai miglotas pažiūras į tautinį komunizmą. Pirm, tur būt, dar visi atsimeina kitos totalitarinės sistemos atstovo — Kvislingo pavardę. Vargiai begalima abejoti, kad jis buvo „tautinis“ nacionalsocialistas. Ir visdėlo niekas tuo faktu nesiremia jo piktadarybės pateisinti arba kad ir tik skelbti jį buvus „geresniu“ naciu. Antra, juk ir Sovietų Sąjungos vyriausybė dažnai panaudoja tautines ir net nacionalistines stygas. Tai prodo tokię pasireiškimai, kaip Petro Didžiojo, Suvorovo, Kutuzovo garbinimas, rusų tautos vaidmens paskutiniame kare iskėlimas arba rusifikacija sovietų okupuotose Baltijos Valstybėse. Visa tai vyksta ne nuo Stalino mirties, bet buvo daroma dar jam esant gyvam ir jo paties. Ir vis dėlto niekas nemano, kad dėl tų nacionalkomunistinių darbų galima Maskvos valdovus laikyti mažiau pavojingais.

Reziumuojant galima dar kartą konstatuoti štai ką: Nežiūrint visų pastarojo laiko įvykių, kraštuose už geležinės uždangos nėra įvykų jokių pagrindinių pasikeitimų. Tų kraštų komunistiniai valdovai nėra nieko padarę, kad būtų atstatytas normalus laisvas gyvenimas. Tautinis komunizmas nereikia atsitolinimo nuo komunizmo Tautinis komunizmas, veda tik į komunizmą ir tikta jį gali vesti

Komunistinė santvarka, kurios 40 metų egzistencija yra pažymėta tik smurtu, neteisybe ir krauju, bus savo laiku nuversta. Tačiau tai nebus tautinio komunizmo nuopelnas, bet natūralaus, sveiko organiškų žmonių pasibaurėjimo komunizmu nežmoniškomu padarinys.

PROVOKACINĖS PINKLES

Jis buvo savo akimis pamilęs merginą E. Lužytę, mokytoją, su kuria kurį laiką draugavo, bet paskui visiškai nuo jos atsisakė. Lužytė jautė želista ir tuomet susidėjo su lenku, pasienio sargybinu, kapralu Levandovskiu. Lužytė degė kerštu; Levandovskis tai žinojo ir rengė provokacijas Bakanauskui. Kol Juozas gyveno savo kaime, sunku buvo sudaryti nelemtas pinkles prieš jį, bet, kai jis buvo palmtas lenkų kariuomenėn ir tarnavo Vilniuje, tai surado būdus. Kartą Lužytė gavo mažą siuntinėį paštu saldinių ir, kaitik jį atsiėmė iš pašto, tuojau lenkų sargybinai padarė pas jį kratą. Rasti saldiniai, o saldinių popieriuokuos buvo surašytos kažin kokios iš lenkų kariuomenės slaptos žinios.

Kratos metu ir vėliau teisme Lužytė, Levandovskio įmokyta, liudijo, kad saldinius kažin kuriais sumetimais atsiuntė jai jos draugas J. Bakanauskas. To ir užteko.

KANKINIMAS IR TEISMO SPRENDIMAS

Bakanauskas tuojau buvo suimtas, labai žiauriai kankintas, verčiamas prisipžinti, bet lenkai jokio pripažinimo neišgavo ir negalėjo išgauti, nes jis buvo nekaltas. Savaitę žiauriai pakankinę, jį perdavė karo teismui už šnipinėjimą.

Teismo sprendimas buvo aiškus dar prieš Bakanauską suimant. Jis

STEBUKLAS

Aklieji mato ir kurtieji girdi,
Bet mes nenorim nei matyti nei girdėti;
Tokia kieta ir atkakli širdis,
Kieti joj akmenys sudėti.

Mes laukiame stebuklo jo neprasę
Ir kaip su lygiu norim su Dangum kalbėti.
Bet šypsosi iš mūsų įžulumo
Tasai, kurs aukso debesyse sėdi.

Tada ateina jis nelauktas
Ir ima saule didele žerėti.
Mes pasidarėme maži. Lyg kūdikis
Dabar prabilt į mus jis nesigėdi.

NUKRYŽIUOTA MEILĖ

Tas, kuris Tavęs nekenčia,
Ir nenori žinot, kad esi:
Ir jis Tavo vardą švenčia
Giliausiam širdies ilgesy.

Jo gyvenimas — ledas,
Bet svaii upelis jo juo.
Taip Tavo meilė jį vedas
Ten, kur gyvybės vanduo.

Ir kai jis atkakliai pasiryžęs
Nusigręžt nuo Tavęs:
Tavo meilė žiūri nuo kryžiaus,
Kaip jį prapultis nusives.

NEMATOMA RANKA

Jūs neigiate, kai aš teigiu,
Jūs juokiatės, kai aš meldžiuos,
Iš nieko kylu ir veikiu
Galingos saulės atspindžiuos.

Iš nieko kylame visi
Ir sklaidom, blaškom tamsumus.
Bet lobiais turi būt gausi
Ranka, iš nieko kūrus mus.

Ji pasitraukia jė nuo čia,
O jūs vis sako, kas nėra...
Ir nors sutemstą ji nakčia,
Bet dega vėl rytų aušra.

A. TYRUOLIS

buvo pakeltas į seržanto laipsnį. Mat, lenkų karo statusas teisiarūmams kareiviams, prasikaltusiems tarnyboje, netaikydavo mirties bausmės. Paprastą kareivį J. Bakanauską galėjo bausti kalėjimu, bet ne mirtimi. Todėl jis buvo pakeltas į seržantus ir jau, kaip augštesnio laipsnio karys, buvo nuteistas mirtimi.

Nesijausdamas kaltu, jis kreipėsi malonės prašymu į Lenkijos prezidentą, prašydamas sprendimą panaikinti, bet buvo gautas neigiamas atsakymas

MIRTĮ SUTIKO RAMIAI

Jis mirtį sutiko labai ramiai ir sąmoningai. Jis geras žinojo, kad jis miršta už tai, kad jis lietuvis, kad jis mylėjo savo tėvų žemę ir tos meilės, savo tvirto lietuviškumo neišizadėjo ligi akis užmerkė.

1932 m. spalio 14 d. 6 val. rytą išvežtas į Antakalnį sušaudyti, atliko išpažintį; jis, pagal tradiciją, gavo teisę pasakyti žodį. Jis kalbėjo išsiriakivusiai prieš jį jo pulko kuopai, kurioje buvo ne vienas lietuvis jo draugas. Paskutiniuose žodžiuose, kaip ir visame trumpame jo gyvenime, reiškesi ta pati skalsti lietuviška širdis ir dvasia, mylinti Lietuvą ir savuosius žmones, ypač motiną. Jis kalbėjo taip:

„Draugai lietuviai, kurie esate čia nuo Valkininkų, ir iš kitų Lietuvos kampelių, jei būsite Moliuose, pas mano vargšę Mamytę, tai suraminkite ją. Juk aš ne vienas panašaus likimo sulaukiau. Aš žūnu už tėvynę, kurią buvau pamilęs.“

Kadangi jam poručinikas (lenkų karininkas) neleido toliau lietuviškai kalbėti tai jis tęsė kalbą lenkiškai:

„Broliai lietuviai, nelūdėkit, kad aš žūnu! Aš vienas nieko neveisiu, bet ateis laikas, kada tūkstančiai tokių, kaip aš, stos į mane vietą. Nebus čia nelaisvės. Aš jos nesulaukiau, bet mano karas ir ši vieta bus laisva. Ją išvaduos tie, kuriems mes dirbome ir kurių laukėme.“

kui kalbėti. Pastatė prie stulpo ir užrišo akis.

„Gal manai, jog nušoves mane, nusikratyti visais lietuviams?“ — buvo Bakanausko paskutiniai žodžiai.

Siekdami Lietuvos laisvės ir rengdami rytojaus žyglams, visada turėkime prieš akis tų karžygių paveikslus, kurie lietuvių tautai yra kilūs ir šventi.

Juozo Bakanausko atmintis ir pavyzdys, kaip ir tūkstančiai kitų Lietuvos partizanų kovotojų, paliks amžinai mūsų mintyse.

ITALŲ LEIDINYS APIE ARKIV. J. MATULEVIČIŲ

U. A. Floridi, S. J., parašė ilgoką straipsnį „Il servo di Dio C. Matulaitis e la conversione di Russia“ (Dievo tarnas Jurgis Matulaitis ir Rusijos atsivertimas), kuris atspaus-tas dviejuose Italų žėlytu leidžiamame žurnalo „La Civiltà Catolica“ numeriuose. Dabar tas, šaltiniai gausiai paremtas, straipsnis išėjo atskiru leidiniu, kuriame autorius gana nuodugniai apžvelgia arkiv. Jurgio Matulaičio veiklą už Rusijos sugrįžimą į Kat. Bažnyčią.

ISEIS KNYGA „PAVERGTOJI LIETUVA“

(E). „Tremties“ leidykla išleidžia žurnalisto Simo Miglino knygą „Pavergtoji Lietuva“, kurioje svarstomi Lietuvos gyventojų likimai bolševiknės okupacijos metais, vykdyti trėmimai, jaunimo gabenimas į Sibiro taigas ir buitines gyvenimo sąlygos Lietuvoje. Knyga išeis apie šiu metų pabaigą.

— Viktoras Karolis Cīvėlis, buvęs Latvijos operos solistas, įstojo į tėvų marijonų kongregaciją Romoje: ruošis kunigyste.

— šventojo Rašto naujos laidos spausdinimas vykdomas Romoje. Italų spaustuvė įsigijo lietuviškus rašmenis, spaustuvė turi žmogų, kuris įpratus į lietuviškus rašmenis ir darbas eina sėkmingai. Jau yra iš spaudos išėję du naujos laidos tomai. Spausdinimą prižiūri doks. B. Padolskis ir prel. L. Tula-ba.

VLIK'o Pirm. žodis į Seses ir Brolius pavergtame krašte

(PERDUOTAS Į LIETUVĄ PER LAISVOJO PASAULIO STOTIS)

Kristus, atėjęs į šią žemę, paskelbė per savo angelus taiką ir ramybę geros valios žmonėms. Nuo to laiko šimtmečiais Kalėdos buvo švenčiamos kaip taikos ir ramybės šventė. Taip Kalėdas šventė ir lietuvių tauta, nepaisydama sąlygų, persekiojimo ir vargo. Taip jas šiandieną švenčiame kur bebūtume: savo numylėtoje žemėje — Lietuvoje, Sibiro taigose ar visur kitur plačiam pasauly. Skirtumas yra tik tas, kad laisvėje esančių niekas nevaržo, mes galime Kalėdas laisvai švesti, laisvai garbinti Aukščiausiąjį Kūrėją, džiaugtis ir ne tik skelbti, bet ir įgyvendinti taiką ir ramybę. Mūsų tą džiaugsmą temdo tik toji aplinkybė, kad negalime valgyti kūčių vakarienės kartu su jumis, kad kraštas tebėra Maskvos rektoriuose, kad mūsų tautą rusifikuoja savo imperialistiniams tikslams, kiršinant vienas tautas prieš kitas, kad nebūtų nei taikos, nei gerovės.

Visus 1957 metus Maskva atžymėjo kurstymo, kiršinimo ir drumstimo veiksmis. Krauju paplūdusi vengrių tauta kentėjo Sovietų persekiojimus ir vilko iš naujo primestą komunistų priespaudos jungą. Didžiuliai pavergtųjų tautų pagamintų ginklų kiekiai buvo siunčiami į Egiptą, Siriją, Šiaurės Korėją, Vietnamą ir Kiniją. Ne taikai stiprinti ir ne žmonijos gerbūviui kelti buvo pagamintos raketos ir sputnikai. Ne jie turi grėsti pasauliui naujomis nelaisvėmis ir kultūros žlugimo pavojais. Šiems tikslams nuslėpti Maskva neva derėjosi Londone dėl nusiginklavimo, bet su jokiomis sąlygomis nesutikusi, jas nutraukė, o vėliau išėjo ir iš Jungtinių Tautų posėdžių, kur nusiginklavimo reikalai buvo svarstomi. Pagaliau, po komunistų vadų suvažiavimo Maskvoje paskelbtasis manifestas išskleidė bet kokias abejones apie Kremliaus tikruosius siekius. Jame aiškiai pasakyta, kad bus daroma visa, kad pajungus pasaulį komunistų viešpatavimui. Jei tautos nepasiduos geruojai, jos, pagal manifestą, bus verčiamos jėga tai daryti. Karas ir jėga tapo pasilieka, kaip buvusios, komunistų svarbiausios priemonės imperialistiniams tikslams siekti.

Kas begali, po viso to, tikėti Kremliaus skelbiamai neva taikingo sugyvenimo politikai? Jų žygiai ir veiksmai tai sugriau. Jie nieko bendro neturi nei su taikingu sugyvenimu, nei su

Buv. JAV prez. Jeffersono 10 gyvenimo taisyklių

1. Neatidėk ryt dienai, ką gali padaryti šiandien.
2. Neprašyk kitų padaryti, ką gali pats pasidaryti.
3. Neišleisk pirm pinigų negu juos turėsi.
4. Nepirk to, ko tau nereikia, nors tai ir būtų pigu.
5. Susirūpinimas mums daugiau žalos padaro negu alkis, šaltis.
6. Niekada dar niekas nesigailėjo, kad mažiau valgė ir mažiau kalbėjo.
7. Nėra mums sunku tai, ką darome su noru.
8. Daugiausiai kentėjimų kyla iš baimės nelaimių, kurios niekada mūsų neaplanko.
9. Visus dalykus imki iš šviesesnės pusės; visus žmones vertink iš gerosios pusės.
10. Jeigu esi susierzinęs, suskaičiuok iki dešimties pirm negu ką sakysi, o jei esi įpykęs — suskaičiuok iki šimto.

tikrąją Kalėdų dvasia. Nenuostabu todėl, kad komunistai garbina ne Kalėdas ir taiką, bet senį šaltį ir jo siautėjimą su speigais ir pūgomis. Tačiau nenusiminkite. Subyrės jų senis su sputnikais prieš galingą visuotiną žmonijos judėjimą už laisvę tautoms, už pagarbą žmogui, už jo išlaisvinimą iš komunistų vergijos, išnaudojimo ir apgaulės. To judėjimo nieks nesulaikys. Jis apima vis platesnius žmonijos sluoksnius, neišskiriant nė pavergtųjų tautų, kurios, nepaisant vergijos pančių, nenutils reikalavusios laisvės tikėjimui, laisvės be baimės reikšti savo nuomonę, kritikuoti, jei reikalinga, valdančiųjų žygius, laisvės nevaržomai kurti, veikti, kalbėti, organizuoti, rašyti, dirbti ir naudotis savo darbo ir turto vaisiais, kaip kas

tinkamas. Azijos ir net Afrikos tautos kelia savo balsą vis aiškiau, kad joms, kaip ir visoms kitoms tautoms, būtų leista sukurti ar atstatyti savo nepriklausomas valstybes ir laisvai pasirinkti tokią valdžios formą, kuri joms patiks.

Taip supranta ir švenčia Kalėdas laisvę mylį žmonės.

Nuoširdžiai sveikinu Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto vardu jų progą ir iš visos širdies linkiu, kad Naujieji Metai atneštų jums laisvę, gerbūvį ir kad vėl bendromis jėgomis galėtume atkurti nepriklausomą, demokratinę Lietuvos valstybę, kurioje visiems būtų gera ir malonu gyventi, kurioje visi būtume lygūs ir kurios nemindžiotų svetimieji satrapai. Darome ir darysime visa, kad tai greičiau įvyktų ir kad greičiau išauštų laisvės rytas.

Dr. Antanas Trimakas
Vyr. Liet. Išlaisvinimo K-to Pirmininkas.

LIETUVOS RAUDONOJO KRYŽIAUS atsišaukimas į viso pasaulio tautiečius

Vienas svarbiausių tremtyje mūsų tautos dalies uždavinių yra išsaugoti Nepriklausomybės laikų institucijas, kiek jos gali egzistuoti ir reikštis užsienyje. Šio uždavinio reikšmės, siekiant visiems lietuviams bendrą tėvynės išlaisvinimo ir kraštą apleidusios tautos dalies išlaikymo, šiandien jau nereikia niekam aiškinti. Lietuvos reikalai geriausia gali būti keliami institucijų, kurios tarptautiniuose forumuose nebereikalingos pristatymo ir turi neabejotiną ir pripažintą kompetenciją reikštis.

Viena iš tokių iš Lietuvos perkeltų institucijų yra Lietuvos Raudonasis Kryžius. Lietuvoje jis tapo įsteigtas pačioje Nepriklausomybės pradžioje ir iki pirmojo bolševikmečio savo srityje suvaidino svarbų vaidmenį. LRK veikla tremtyje buvo atgaivinta 1945 metais ir ypač buvo gyva pirmaisiais tremties metais Vokietijoje, kai kiekviename stovykloje buvo įsisteigęs LRK skyrius. Dėl nuolatinės emigracijos ir tremtinių skaičiaus sumažėjimo nyko ir LRK veikla Vokietijoje, gi kituose Europos kraštuose ir užjūryje iš viso mažiau pasireiškė. Su šitokia situacija, tačiau, negalime susitaikyti. Leisti sunykti tarptautinai pripažintoms ar nors anksčiau tokį pripažinimą

turėjusioms lietuviškoms institucijoms, kur tai priklauso vien nuo mūsų pačių, būtų aiškiai eiti prieš visos tautos interesus. Kiek tai liečia LRK, tenka dar prisiminti, kad Raud. Kryžiaus veikla lietuviams tremtiniams ypač turėtų būti sava ir artima, nes jos pagrindu yra žmoniškumo principų įgyvendinimas. Gi kova už žmoniškumą yra vienas iš esmingiausių momentų, kurie teikia prasmės mūsų egzistencijai tremtyje.

LRK veikla tremtyje formaliai nei vienu metu nebuvo nutrukusi. LRK Vyr. Valdyba tebesiranda Vokietijoje (Reutlingen, Gartenstr. 5; einamoji sąsąskaita aukoms — Dresdner Bank, Filiale Reutlingen, Nr. 2458).

Dabartinė LRK Vyr. Valdyba kreipiasi į visą lietuviškąją visuomenę, be pažiūrų skirtumo, kviesdama atgaivinti ir išpopuliarinti LRK veiklą. LRK neturi pokių pretenzijų su kuo nors rivalizuoti, bet tik padėti artimui. Jei darbai, kurių nori imtis LRK, jau būtų atliekami kitų organizacijų, tektų tuo tik džiaugtis. Dėja, taip nėra.

Pirmas žingsnis būtų sudaryti LRK veiklai organizacinę pagrindą — atskirose vietovėse įsteigiant LRK skyrius. Per juos turės būti vykdomas LRK darbas. Kiekvienas skyrius savo aplinkumoje geriausiai galės

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS 40-JĄ SUKAKTĮ REIKTŲ KUO IŠKILMINGIAU PAMINĖTI

(E.) 1958 m. vasario 16-ji diena bus suaktinėjama tautos šventė. Minėsime 40 metų nuo Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo. Kaip bebūtų tragiškas mūsų tautos dabartinis likimas, Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas kviečia visus tautiečius jubiliejinius metus sutikti ne tikta pakelta dvasia, bet ir su pasididžiavimu savo tautą ir jos didvyriais, kurie veikė, kūrė, kentėjo, kovėjo ir aukojosi už žmonių laisvę ir šviesesnę ateitį. Dugel priešų Lietuva turėjo, su daugeliu kovojų ir nemaža jų nugalėjo, bet buvo laikų, kada joje buvo „ir tamsu ir juoda...“. Nepaisant to, lietuvių tauta niekad nepuolė į neviltį. Priešingai, ji visus sunkumus sutiko ryžtingai ir kovinga dvasia. Ar tai buvo 1831-ji metai, ar 1862-ji, 1905-ji, ar, pagaliau, 1918 ir 1941-ji metai, ji drąsiai stojo ir nelygią kovą už savo teises laisvai gyventi savoje žemėje. Tą kovą ji garbingai tęsia toliau, ligi vėl bus atstatyta Lietuvos nepriklausomybė.

Kitų metų vasario 16-sios minėjimą turime atšvesti ta pačia ryžto ir pasišventimo dvasia kuo iškilmingiausiai. Visų yra šventa pareiga minėjimus organizuoti ir juose dalyvauti kuo gausniausiai. Savo aktyviu dalyvavimu parodysim visiems, ypatingai svetimiesiems, kad mes nepamiršame savo tautos, neapleidžiame jos nelaimėje, bet vieningai ir drąsiai kovojame ir kovosime už jos laisvę ir nepriklausomybę. Platiniam šios šventės suorganizavimui reiktų atlikti štai kas:

Sudaryti jau dabar reikalingus komitetus, į kuriuos pakviesti žymiausias geros valios lietuvius be pažiūrų skirtumo.

Pakviesti žinomus politikus, valdžios žmones ir kultūrininkus kalbėtojais.

Paprašyti geriausias menines jėgas: solistus, chorus, šokėjus ar vaidintojus pasiruošti dalyvauti šventėje su aukšto lygio programomis.

Parūpinti tinkamos literatūros, kuri nušviestų Lietuvos nepriklausomybės laikotarpio ūkinį, kultūrinį ir socialinį pasiekimus, pavaižduotų lietuvių kultūrinį ir ūkinį mašą į migracijos kraštą ir išskeltų žinomuosius lietuvius, kur jie begyventų. Šią medžiagą, atėjus laikui, išdalinti spaudai.

Kontaktuoti spaudos žmones ir atkviesti žymiausių laikraščių redakcijas, prašant parašyti straipsnių ir paskelbti pasikalbėjimų apie Lietuvą.

Organizuoti pamaldas su geriausiai pamokslininkais žymiausiose vietose bažnyčiose. Pamokslininkai vietinė kalba turėtų pasakyti pritaikytus pamokslus. Pamaldose turėtų visi lietuvių gausiai dalyvauti. Šalia to reiktų visų tikėjimų aukštųjų dignitorius prašyti paskelbti tą dieną maldos diena už pavergtosios lietuvių tautos išlaisvinimą iš komunizmo vergijos.

Paruošti tinkamas rezolucijas, į kurias vietinė spauda atkreiptų sa-

jausti, kur jo pagalba labiausiai reikalinga, — ar tai ligoniams, seneliams, ar netikėtai vargan pakliuvusiems tautiečiams. Gal ne kartą labiau už suteiktą paramą bus brangus pats faktas, kad dar yra, kas tave prisimena ir varge padeda. LRK Vyr. V-ba imsis atskirų skyrių siunčiamas lėšas nukreipti ten, kur, dėl žinomų priežasčių, gyvena labiausiai paramos reikalingi tautiečiai, kaip pvz. senelių prieglaudų Vokietijoje, kur dažnas mūsų tautietis yra visiškai vienas, be jokių artimųjų, kurie galėtų jį prisiminti. Kas palengvins ir praskaidrins jiems dienas, jei ir mes — saviškiai — juos užmiršime?

LRK nori padėti tautiečiams ir kai kuriais kitais atvejais, pvz., paieškant dingusių artimuosius, sutvarkant apleistuosius lietuvių kapus, kurių ypatingai daug yra Vokietijoje ir pan.

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Vyr. Valdyba ir darbuotojai tikisi, kad šis atsišaukimas neliks be atgarsio.

Liet. Raudonojo Kryžiaus Vyriausioji Valdyba

vo dėmesį, ir pasiūsti jas valstybių ir vyriausybės galvoms, užsienio politikos vadovams, parlamentarams ir savo gyvenamojo krašto atstovams prie Jungtinių Tautų.

Parašyti laiškus politikams, valdžios ir parlamento žmonėms ir spaudai, iškeliant Lietuvos bylą ir prašant padėti atgauti jai laisvę.

Suorganizuoti kaip galima plačiau vėjus Tautos Fondo reikalams ir skatinti visus kuo duosniausiai aukoti VLIK'o radijo ir informacijos darbams finansuoti ir reikalingai literatūrai ruošti ir spausdinti. Tam tikslui kiekvienas lietuvis turėtų paaukoti bent vienos dienos uždarbį. Šis sukaktuvinis vėjus turėtų sutelkti tiek lėšų, kad jos sustiprintų VLIK'o vedamą laisvinimo darbą ir priartintų mūsų pavergtąjai tautai laisvės rytojū.

Pritraukti jaunimą gausiai dalyvauti šiame minėjime, jo ruošime ir vėjus organizavime. Jis savo dinamiskomis išgalėmis turėtų parodyti ką gali ir kad yra vertas savo tautos pagarbos ir pasitikėjimo.

Kreiptis į savuosius ir svetimuosius, prašant jų žymesnės paramos lietuvių vedamai laisvinimo kovai.

Rasti žymių vietos veikėjų, kurie sutiktų pakalbėti apie Lietuvą per vietos radijo stotis ir televiziją.

Gauti audiencijas ir aplankyti valstybių galvas ir politikus, prašant jų paramos Lietuvos laisvinimo bylai. Tam tikslui paruošti ir įteikti jiems atitinkamus raštus — memorandumus.

Išleisti savosios spaudos specialius numerius tai sukakčiai paminėti.

Surnuoti, kur galima, universitetuose, klubuose ir organizacijose specialias paskaitas apie Lietuvą.

Paskelbti iš anksto atsišaukimus per radiją ir spaudą į savuosius, raginant juos plačiai organizuoti šventes minėjimus ir juose dalyvauti.

Surnuoti, kur galima, iškilmingas eisenas su tautinėmis vėliavomis į minėjimų sales.

Gausimus iš valstybių vyrų tai progai pritaikytus sveikinimus ir viešus pareiškimus paskelbti spaudoje, savoje ir svetimoje.

Į minėjimus, šalia savųjų, pakviesti vietos žymiausias asmenis ir pavergtųjų kraštų vadovujančius veikėjus.

Kreiptis į Pavergtųjų Europos Tautų organizacijas, kur tokios yra, prašant jas paskelbti ta progą savo reikalavimus išlaisvinti Lietuvą.

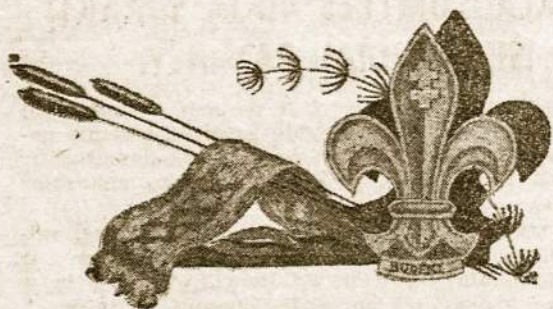
Pagal vietos sąlygas minėjimo programą plėsti ir įvairinti.

(E.) Poetui Adomui Lastui suėjo 70 metų. Pirmuosius eilėraščius yra parašęs būdamas 16 metų. Prieš karą išėjo įo kūrybos leidiniai: „Saulėta pasakėlė“ 1920 metais, „Aukštinės varpos“ 1921 m., „Lietuvos knygnešio likimas“ 1925 m., „Ties kruvinom spurgom“ 1935 m., „Pasilgimas“ 1939 m. Po karo užbaigęs poeiją „Meilė amžiais alkana“. Ji valduojanti valdininkų karjeristų gyvenimą. Baigiąs dabar ir romaną „Liepomis“ (iš pirmojo pasaulinio karo laikotarpio). Turis dar daug sumanymų. Po karo jis esąs parašęs apie 800 eilėraščių, kurių dalis išspausdinta periodikoje. Šiais metais išėjo jo kūrinių rinktinė. Yra paruošęs rinkinį vaikams: „Albinuko vaikystė“. Be to, baigiąs poeiją kolūkinė tema. A. Lasto jubiliejaus progą Kaune įvyko minėjimas.

(E) Baltų anksčiau plačiai gyventa prie Baltijos jūros, žymiai platesnėje erdvėje negu šiandien, pareiškė estų archeologas H. Moora vienoje paskaitoje Stockholme. Senujų gyvenviečių iškasenos Pabaltijo kraštuose rodo, kad baltų čia gyventa jau daug šimtų metų prieš Kristaus gimimą.

Istorinis Lietuvos albumas jau spausdinamas. Jo turinį sudarys lietuvių, lenkų, rusų, vokiečių ir olandų istoriniai paveikslai Lietuvos temomis. Iš viso bus 240 psl. paveikslų ir 20 psl. teksto. Taipgi bus Lietuvos pilių ir architektūrinių paminklų paveikslai, imti iš visos istorinės Lietuvos. Numatoma, kad albumas išeis dar šiais metais. Leidžia Nemuno leidykla.

(E) Rašytojui Karoliui Vairini-Račkauskui ryšium su jo 75 metų sukaktim Lietuvos aukšč. tarybos prezidiumo suteiktas „nusipelnusio kultūros veikėjo garbės vardas“. 70-ųjų metų progą šis vardas suteiktas ir poetui Adomui Lastui.

SKAUTŲ SKYRIŲ

veda

REDAKCIJOS KOMISIJA

I NAUJUOSIUS METUS ŽENGIANTJI!

(ps. S. B-nis)

Ir vėl užvertėm paskutinį Metų Knogos lapą. Ir atskleidėm dar naują, visai švarų lapą.

Būdami šių pasikeitimų dalyviai, pagalvokime ką turėsime įrašyti į švarius šios knogos lapus.

Kad nebėgtų šie metai be naudos, planingai apgalvokime turimų prieš akis darbų krūvą — juos surūšiuokime pagal svarbą ir tik tada imkimės jų.

Jau palikom užpakaly praėjusių metų raidoje, ne vieną svarbesnį įvykį. Paminėjome Pasaulinės Skautijos penkiasdešimtmetį;

Išsikovojom sau teisę vėl būti pilnateisiu tarptautinio skautų gyvenimo nariu, ir

Parodėm pasauliui, kad nors ir esam skautų gyvenime jaunesni už kitus — bet stovime pirmose gretose.

Daugelyje atvejų mūsų skautišką jaunimą tinkamai kiti įvertino pastatydami aukščiau kitų Valley Forge amerikonių tautinėje stovykloje lietuvių skautų pirmoji, Tarptautinė stovykloje Londone. Tai įvykiai didelio masto apie kuriuos kalbėjo tūkstančiai ir rašė didieji pasaulio dienraščiai...

Žengdami į Naujuosius Metus nepamirškime, kad šiemetiniai metai duos mums daugiau mūsų viduje svarbių įvykių. Šiemet gi sukanka 40 metų Lietuvos laisvės atgavimo sukaktis, o su ja juk tampriai suaugęs ir skautiškasis gyvenimas, švenčias tą pačią skaitlinę. Turėdami tai prieš akis ryžkimės tinkamai paminėti šias abi sukaktis.

Nors gyvename sunkiose svetimumo krašto sąlygose, tačiau nunistokime vilties ir nemeskim kovoję už brangius mūsų vėsiams idealus — lietuviybės išlaikymą, mūsų Tautos ir Krašto laisvę mūsų obalsio bei įsakymų šviesoje.

Nepamirškime, kad ši kova yra ilga ir kieta, reikalaujanti didelio pasiaukojimo ir ištvermės šiame žygyje bandoma valia — silpnesnieji atsilieka, o dvasios galiūnams tenka ir atsilikusiųjų našta. Neapsunkinkime savais darbais tų kurie dirba, stenkimės padėti jiems, kad ir jie nepritrūktų jėgų bei energijos. Ištverkime visi iki galo, nes tik ištvermingieji laimi — todėl būkime jais.

B u d ė k i m !

Nauja Kultūrinė Įstaiga Pabėgėliams Vak. Vokietijoje

Šiomis dienomis įvyko naujos kultūrinės įstaigos „Haus der Bewegung“ atidarymas. Šį pavadinimą sulietuvinus, susitikimo arba susirinkimo namai. Šių namų atidarymo šilkmėse dalyvavo vokiečių valdžios aukšti pareigūnai, JAV atstovai, svetimšalių pabėgėlių tautinių grupių atstovai.

Lietuvius šiose iškilmėse atstovavo Vokietijos Krašto Tarybos nariai V. Banaitis ir dr. J. Grinius, Balfo atstovai kan. dr. Ig. Končius ir I. Rugėnis, Vasario 16 Gimnazijos atstovas mok. grafikas A. Krivickas.

Šių namų pastatas turi 17 erdvių kambarių, kuriuose bus sutalpinta biblioteka, skaitykla, muzikos kambarys, posėdžių salė ir kt.

Čia emigrantų tautinės grupės galės rengti paskaitas, koncertus, bei šaukti savus tautybių susirinkimus. Teisinis šių namų šeimnininkas yra teisme registruota draugija, kuri sudaro amerikiečių ir vokiečių organizacijų atstovai, o išlaikymu rūpinasi Free Europe Citizens Servis.

Atidarymo iškilmės prasidėjo vengrų pianisto Julian von Karolijo koncertu, po kurio kalbėjo įvairūs atstovai.

Po to buvo skaitytas referatas vokiečių mokslininko, Rytų Europos istoriko dr. Stadtmueller'io, kurio pareiškėtos mintys yra gana įdomios ir kurias sutrauktai čia patiekiamo.

Pirmiausia istorikas nurodė gyvenamojo lakotarpio ypatumus.

Techniškasis amžius palengvino žmonių gyvenimą, sutrumpino nuotolius, atvėrė naujų perspektyvų. Bet deja, pačių žmonių nesuartino ir tuo pats tampa grėsmė visiems.

Kadaise rytpūris Herderis, lietuvių, latvių bei lenkų kultūros įtaikoje ir pats sava patirtimi pasirėmęs, padėjo pamatus naujai pasaulėvalgos kryptčiai — tautiškumui.

Jis kiekvienoje tautoje rado savų vertybių, niekur kitur nesančių, brangių, turinčių bei savaimingų. Tai per laiką priedė net iki tautos pervertinimų. Naujųjų laikų žmogus, nusivyles politika, šiandien linksta visa tai atmeti; jaunimas šiandien, tarsl visur namie, visur jam arti. Tačiau būtų pavojinga ilgiau tikėtis, kad atsiras kažkokia „kolektyvinė“ pasaulėvalga, kuri be skirtumo pilkoje masėje atstotų būtiną įvairumą.

Naujoji techniškoji era sugriovė senas pažiūras į pasaulį. Tačiau tai nereiškia, kad nėra jokios išleties, jokio naujo pažinimo rakto. Klysta, kas mano, jog tautos išnyks — jos liks kaip savitų vertybių būtinis indas. Tik reikia su kiekvienos tautos prasme, turiniu ir vertybėmis susipažinti. Kad moderniškais laikais tautos jokių būdu nesidoro beprasmiš, matyti Azijoje: ten šiandien, nors ir vėlai, bet skubotai vyksta tai, kas Europoje vyko vakar. Bet Europos tautos ir vėl stovi prieš naują eksperimentalinį laikotarpį, kurį komunistinis marksizmas stengėsi išspręsti grubiai pagal dogmatinius rėmus. Tačiau būdingiausias Europos istorijos bruožas — laisvė — nesiduos užgnaužiamas. Komunistinė sistema nepajėgė numarinti įgimto laisvės troškimo pavergtų kraštų jaunimo širdyse.

„Laisvė, kaip idealas, vienaskaitoje vartojamas, dažnai buvo piktinaudotas šūkis, būkime atsargūs ir žinokime, kad laisvės turinys ir praktiškas įsikūnijimas vis vyksta tik daugiskaitoje, nes laisvės turinys yra visa eilė laisvių“.

Paliesdamas vokiečių tautos dąbartį, kalbėtojas kvietė dalyvius kreipti žvilgsnį ateitin. Vokiečių žemės šiandien esančios tiek lenkų, tiek ir rusų nelaisvėje. Tik Vakaruose vokiečių tauta yra laisvų tautų narys.

Vienur laisvai, kitur per prievartą vokiečiai išmoksta, galbūt, pirmą kartą savo istorijoje, pažinti visus. Tuo būdu, ateitin žvelgiant, vokiečiai galės būti tikrieji tarpininkai, tarp atlantinės Vakarų ir kontinentinės Rytų Europos. Pagrindas yra susipažinimas, viens kito supratimas. Kaip tik šiam tikslui bei moderniškajai pasaulėvalgai ugdyti, tarnauja ir čia atidaromi šie namai.

„Susitikimas yra pagrindas susipažinti, pažinimas gi yra žingsnis prie tiesos — ir tik tiesa išlaisvina žmogų“, tuo užbaigė istorikas savo referatą.

Atidaryme dalyvavo daug spaudos atstovų, kurie susipažino su būstinės įrengimais ir maža dailės paroda, kurios lietuvišką skyrių aiškino dail. A. Krivickas.

Pirmąjį aukštą užėmė čekų dailininko Šašenko išstatyti pavėkslai, antrame aukšte šalia latvių dailininkės Kovalevskienės paveiksli.

Pirmoji Apžvalginė Lietuvos Architektūros Paroda susilaukė didelio dėmesio ir įvertinimo

Lietuvos Architektūros Paroda, vykusi San Paulo, Brazilijoje, aplankė 450.000 žmonių. Šis kaitis rodo apie nepaprastą pasisekimą ir didžiulę propagandą pavergtai Lietuvai ir jos menai, kurį padarė ši paroda ir jos rengėjai.

Lietuviai dailininkai S. Paulyje parodė didelį solidarumą dalyvaudami visi, kaip vienas Lietuvių Arch. Parodoje: Vladė Stančkaitė Abraitienė, Vladas Dramontas, Mikalojus Ivanauskas, Antanas Kairys, Ramutis Kasperavičius, Vladas Vižeikis (gyvenęs S. Paulyje).

Be to, liaudies skulptūrą atstovavo mūsų simtametis dievdirbys Adomas Trumpis, o lietuvišką ornamentiką iš medžio Vila Belos Popiečių dalyviai, vadovaujami muziko Jono Kaseliūno. Liet. kryžius miniatiūroje pagamino Nardis Antanaitis.

Liaudies meno puošmenas juostas meniškai pagamino šios tautodailininkės: M. Goraskienė, V. Skurkevičienė, E. Šimonytė, G. Tereševičienė, M. Vinkšnaitienė, moksleiviai broliai L. ir R. Dovydaičiai, A. Gudavičiūtė ir E. Vinkšnaitis. Viso pagamino apie 200 juostų.

DŽIAUGSMAS IR AŠAROS

Daugelis senesnės kartos ateivių, sužavėti eksponatų grožiu ir bendru parodos pasisekimu, neiškenčia nepareiškę rengėjams savo džiaugsmą ir pasitenkinimą. Jų žodžiais tariant: Tėvynė yra gražiausia pasaulio šalis. Jie negali įsitikinti, kad Lietuva per tokį trumpą laisvės ir jų nebuvimo laiką pasiekė tokios aukštos kultūros. Tiek vertingų istorinių architektūros paminklų buvo sukurta ir pastatyta. Jie apgalvėstauja kad per menkai tevertino anksčiau tėvų žemę. Ne vienam iš šių lankytojų suvilgo akis tėvynės ilgesio ašaros... ir kaip būtų gera ir malonu grįžti atgal į Nepriklausomą ir laisvą Lietuvą.

KAS KUO DOMISI?

Kiekvienas atsilankęs Lietuvis su didžiausiu atidumu jį savo gimtojo kaimo, bažnytelės. Visi iki vieno teigia, kad jų papilpinė bažnyčia buvusi labai graži, aukštai bokštai ir labai nuliūsta, kai jos tarp eksponatų neranda. Tačiau vėl pralinksmėja, kai randa savo krašto gamtovaizdį... Ir taip gera pasvajoti prie tų vaizdų ir atkurti gražius jaunatvės dienų prisiminimus...

Lietuvos žydai pirmiausia sustoja prie istorinės lentos, būtinai ant

žemėlapiu susiranda gimtąjį miestelį. Parodo savo palydovams Vytauto Didžiojo didingą paveikslą, paaiškindami, kad šis Lietuvos valdovas juos buvo pakvietęs į savo kraštą laisvajam privilegijuotam gyvenimui. Tarp įvairių stilijų katalikiškų šventovių lankytojai randa ir tris seniausias lietuviško stiliaus sinagogas.

Lenkai paroda domisi gan savotiškai. Jie palankiai ir įvertindami priima moderniškuosius Lietuvos pastatus. Atydžiai tiria pakabintus istorinius žemėlapius. Prie Vilniaus bažnyčių prastovi ilgiausiai. Tačiau atviry pasisakymų ir diskusijų vengia.

Mišrios lietuvių šeimos. Jautrios lietuviškos širdys neiškenčia neatvedę savo vaikų parodyti savo bočių šalies. Nors paaiškinimus teikia jau nebe gimtąja savo kalba, bet paaiškinimų turinys daugiau negu patriotiškas. Ir daugelis vyrų atsižvelgia į savo žmonoms ir vaikams kilmės krašto vaizdą, įkrovę jė ir jų vaikų tėvynės.

Vaikai ir jaunimas sužavėti Vila Belos Popiečių dalyvių lietuviškąja miniatiūrine ornamentika; gotiško stiliaus miniatiūrine kopytėle; tau-

Lietuvos gyventojų sveikatingumo reikalai

Gydytojų skaičiumi Lietuva jau pralenkusi Ameriką. — Bet ligoninėse dabar trigubai daugiau sergančiųjų kaip prieškarinėje Lietuvoje.

(E.) Pirmą kartą Lietuvos sovietinis ministeris viešai pripažino, kad ir prieškarinėje Lietuvoje kai kas gero padaryta. Lietuvos sveikatos apsaugos ministeris Alfonsas Dirsė, kalbėdamas aukščiausios tarybos posėdyje lapkričio 2 d. sveikatos reikalais, t. k. pasakė „Buržuazijos valdymo metais Lietuvoje medicinos srityje buvo kai kas padaryta“. Paprastai iš sovietinių pareigūnų ir propagandistų tik girdima, kad prieškarinė Lietuva buvusi ir šioje srityje geriau nei dabar. Nežiūrint to, Dirsė tokią ir joje niekas nebuvę padaryta. Vis dėlto jau galvosenos pažanga, jei pripažįstama, kad buvo vora „kai kas padaryta“.

IŠ KUR LIETUVOJE AŠARADO TIEK DAUG LIGONŲ?

Diršė pasigyrė, kad Lietuvoje ligoninėse dabar esą daugiau kaip 18.000 lovy, tuo tarpu prieš karą ovų tik apie 5.500 lovy, kurių daug buvę tuščių („dėl didelio brangumo“, sako Dirsė). Nežiūrint to esamų 18.000 lovy, Dirsė toje pačioje kalboje pažymėjo, kad esą dar „per maža stacionarinių lovy“.

Čia kyla klausimas: Jei Lietuvoje

tniais drabužiais aptaisyta lietuvalte ir lietuviškais kryžiais.

Moterų dėmesys krinta ant tautinių rūbų. Įėjusios į parodą jos atidžiai stebi tautinius rūbus apsirengusias budėtojas; jas kalbina, patiekia joms įvairiausių klausimų, liečiančių tautinius rūbus ir šios rūšies tautodailę. Nemaža lankytojų prašo tautinių raštų pavyzdžių ir tam atitinkamos literatūros. Nekuorios pareiškia norą pramokti lietuviškos ornamentikos, kuri puošia šią parodą. Buvo stengiamasi visų pageidavimus patenkinti. Eilė lankytojų norėtų liet. tautinių puošmenų įsigyti ilgam prisiminimui.

Lankytojų knygoje apie parodą ir joje patirtus įspūdžius buvo prirašyta daugybė gražiausių atsiliepimų apie Lietuvos gražųjį meną, pasakyta daug gražių žodžių rengėjų vardu ir nuostirdžiai pasigėrėta turinigu mūsų liaudies ir moderniuoju menu.

Tenka pridurti, kad ši paroda atliko didžiulį pasitarnavimą mūsų pavergtai Tėvynei. Neabejotina, kad visas parodos rengimo darbas ir rūpestis atsijė jos rengėjams daug pastangų. Tačiau visa tai tebūna mūsų brangios Tėvynės labui ir gerovei, o šiam tikslui jokios aukos nėra sunkios. Tokiu tikslu vadovaudamiesi rengėjai pakėlė visas sunkenybes, kaip verti ir taurūs savo krašto vaikai.

Iš šio, ne iš to, čia pat priduria, kad „tuberkulozinėse ligoninėse ir sanatorijose dar neužtenka lovy, pasitaiko atveju, kad ne laiku diagnozuojami susirgimai“. Ir toliau: „Dėl stacionarinių lovy ir gydytojų trūkumo, ypač kai kurių rajonų kaimo vietovėse, gyventojai ne visuomet laiku gali gauti medicininę pagalbą. Respublikoje vis dar trūksta... ypač tuberkulozinių lovy“. Tuberkulioziniai susirgimai sumažėjo dešimteriopai, bendras lovy skaičius padidėjo trigubai ir daugiau, ir vis tik nėra kur tuberkuliozinių guldyti. Ir apskritai dėl lovy ir gydytojų trūkumo gyventojai kai kuriuose rajonuose „ne visuomet gali gauti medicininę pagalbą“.

„DAR ŽEMAS SANITARINIS LYGIS“

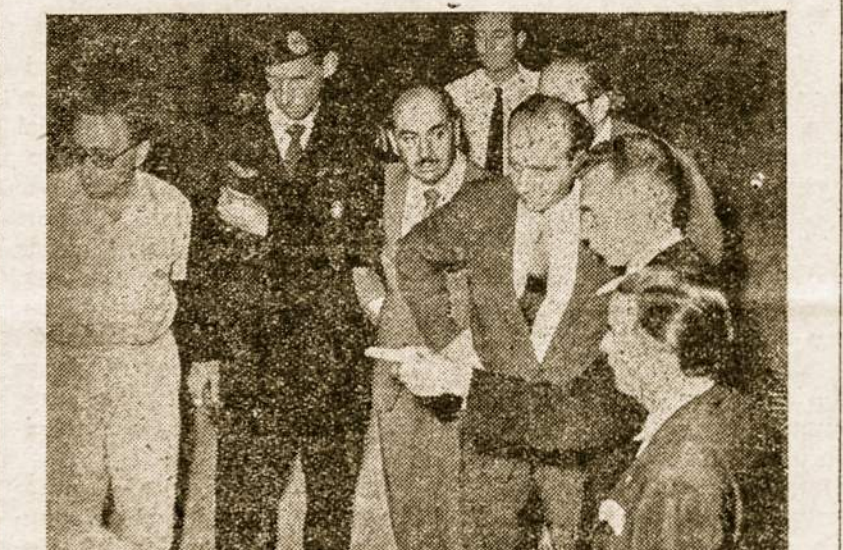
Anot Dirsės, Klaipėdos, Naujosios Vilnios, Varėnos, Radvilėškio, Priekulės, Telšių miestuose ir rajonuose „dar žemas sanitarinis lygis“. Būlė minėtų miestų esą blogai statomi vandentiekiai ir kanalizacijos, o naudojamo šachtinių šulinių vandens kokybė toli gražu ne visada atitinkanti sanitarinius reikalavimus. Tikrai stebina, kad eilėje miestų, kur esą, dar žemas sanitarinis lygis, minima ir Klaipėda, kurioje prieškarinės Lietuvos laikais sanitarinis lygis tikrai nebuvo žemas; matyt jis yra sužlugdytas sovietams valdant.

Kalbėdamas apie aprūpinimą vaistais, Dirsė pasakė, kad esą atidaryta visa eilė naujų vaistinių, tačiau jose dar neretai trūksta svarbių preparatų, ne visuomet reikiama jų kiekiu aprūpinamos gydymo įstaigos. Iš vienos pusės kalbama apie pagerėjusį gyventojų aprūpinimą vaistais, o iš kitos pusės tiesiai pripažįstama, kad vaistų trūksta.

APIE GYDYTOJUS

Lietuvoje jų esą dabar 4.211, arba vienas gydytojas tenka 660 gyventojų. Anot Dirsės, tokios kapitalistinės valstybės kaip Jungt. Am. Valstybės, Prancūzija ir Belgija turinčios vienam gyventojui mažiau kaip Lietuva. Po karo Lietuvos aukščiosios mokyklos paruošios 2.774 gydytojus.

Iš atskirų mokslinių medicinos srities darbų mini t. k. neseniai mirusio prof. J. Kairūkšio atrastą ir jo bendradarbių bei mokinų plačiai ištirtą preparatą „neobenzinolį“, kuris Sovietų Sąjungos sveikatos apsaugos ministerijos mokslinės tarybos esą aprobuotas ir leistas vartoti gydant bronchialinę astmą (dusulį) bei kai kuriuos tuberkuliozinius susirgimus. Dirsė užmiršo paminėti, kad prof. Kairūkšis tą gydymo būdą atrado jau prieškarinės Lietuvos laikais. Plačiai esą taikomas doc. L. Laucevičiaus pasiūlytas chloretylas kai kuriems raumenų susirgimams gydyti. Puikų rezultatų duodas ir med. daktaro P. Norikūno operacinis skrandžio opos gydymo būdas ir esą plačiai vartojamas netik Lietuvoje, bet ir už jos ribų. Medicinos mokslų kandidato M. Krikštopaičio darbas apie hipertonią turės nemažos teorinės reikšmės.

Automobilių lenktynių pasaulinis meistris Juan Manuel Fangio apžiūri Brazilijoje vykstančią Liet. Architektūros parodą. Paaškinimus jam teikia parodos organizatorius inž. Mikalojus Ivanauskas.

buvo išstatyti trys dail. A. Krivicko darbai ir keliolika gražių Vasario 16 gimnazijos mokinių darbų.

Nors ir lietuvių darbų nebuvo per daug, o antro augšto patalpos tam visiškai nebuvo tikusios, vistiek vietinė spauda į lietuvių darbus atkreipė dėmesį ir tegėdamai juos įvertino. Ypatingo dėmesio susilaukė mokinių piešiniai, kuriuose ne vienameno kritikas rado tikrai stebinančio talento.

Panašūs namai jau veikia Kopenhagoje ir netrukus galvojama dar atidaryti Duseldorfe.

Šie namai yra atviri visoms tautybėms. Tuo būdu gausi Müncheno lietuvių bendruomenė turės galimybę lengviau suruošti paskaitas, minėjimus, koncertus ar vargo mokyklos pamokas pačiame mieste.

prieš karą ligoninėse buvo tik apie 5.500 lovy ir tai ne visos buvo užimtios, o dabar yra 18.000 lovy ir jų neužtenka visiems ligoniams paguldyti — iš kur Lietuvoje atsirado tiek daug ligonių? Jei Lietuvoje dabar jau toks geras gyvenimas, tai ligonių skaičius turėtų būti žymiai sumažėjęs, o ne trigubai padidėjęs, palyginus su prieškariniais laikais.

Sovietinis sveikatos apsaugos ministeris, žinoma, negali tiesiai pripažinti, kad gyventojų sveikatingumas Lietuvoje dabar yra blogesnis negu anksčiau buvo. Priešingai, jis įkandžiai tvirtina, kad sveikatingumas yra pakilęs. „Per pastaruosius du penkmečius 10 kartų sumažėjo respublikos gyventojų sergamumas tuberkuloze, palyginti su paskutiniaisiais buržuazijos valdymo metais“, sako Dirsė. Tačiau, ne

A. a. Kaz. Šovinyš

Už a. a. Kazimierą Šovinį, jo keturių metų mirties proga, Aušros Vartų par. bažnyčioje sausio 22 d. 9,30 val. bus laikomos šv. Mišios. Gimines ir pažįstamas pamaldose dalyvauti kviečia

Žmona Salomėja ir duktė Elena Šovinytė - Žekienė

PRANESIMAS

Vasario 2 d. 8 val. Aušros Vartų Lietuvių par. bažnyčioje bus laikomos šv. Mišios už a. a. Olgą Jarulytę Marčiulionienę, mirusią gruodžio 11 dieną.

PADEKA

Nuoširdžiai dėkojame visiems, kurie atsilankė į laidotuves mūsų mylimos žmonos ir motinos Olgos Jarulytės - Marčiulionienės ir atidavė jai paskutinę pagarbą, budėjo prie jos karsto, lankė ir slaugė ją josios ligos metu. Ypatingai dėkojame p. Bielskienei, kuri pati būdama nepergeriausios sveikatos, visą velionės ligos laiką ją kiek galėdama šelpė ir maitino. Lygiai dėkojame p. p. Raubams, Seniuliams, Ivanauskams, Malėlams, Zitkuvieni, Aneliauskienėi, kurie visi, pertraukdami savo tiesioginius darbus, ligonę slaugė sergant, o jai mirus — padėjo suruošti laidotuves. Ponai Malėlai prisidėjo ir pinigine parama. Dėkojame p.p. Gražulevičiams už įvairiais atvejais parodytą pagalbą pa-

grabo metu. Gerbiama kun. M. Jodka dėkojame už atlaikymą gedulingų pamaldų ir palydėjimą į Calzados kapines. Be to, nuoširdžiai dėkojame už atsilankymą laidotuvsė: p.p. A.L.B. red. K. Norui, Kaireliams, Seniuliams, Raubams, Brazaičiams, Bielskams, Garmui, Zitkuvieni, Aneliauskams, ir visiems tiems, kuriuos neįmanoma šioj trumpoj padėkoj išvardinti.

Giliausia mūsų pagarba priklauso visiems tiems, kurie velionės karstą papuošė gyvų gėlių vainikais, p. p. Zitkuvieni su dukra ir žentu, Bielskams, Seniuliams, Ivanauskams, Brazaičiams, J. Šilingui ir p. Neniškienėi.

Bendrai, nuoširdžiai dėkojame visiems, kurie kuo nors prisidėjo prie velionės slaugymo ligos metu ir jos mirties per laidotuves mums nuoširdžiai lengvino sunkias valandas.

Pasilikame didžiausiam nuliūdime velionės vyras ir sūnūs

Simanas, Tauras ir Agaras Marčiulioniai

BERISSO

NAUJA „MINDAUGO“ D-JOS VALDYBA

Praėjusiuose „Mindaugo“ Draugijos visuotiniuose rinkimuose išrinkta nauja valdyba sekančios sudėties: pirmininkas — J. Stočkūnas, vicepirm. — K. Pilka, sekretorius — A. Šeštakauskas, II sekr. — A. Pamparas, išdininkas — B. Marcinkevičius, išdin. padėj. — P. Glemža, valdybos narys — A. Aurila, J. Kulakauskas, P. Ražanskas, Revizijos Komisija: J. Liepa, J. Kazlauskas, N. Tamoliūnas.

Nujaujai valdybai linkėtina gražios ir vaisingos darbuotės ateinančiais metais.

O. Jocienei buvo padaryta sunki kepenų operacija, kuri pavyko gerai. Tolimesnis gydymas, stropiai prižiūrint vyrui Antanui ir sesutei Magdalenai, vyksta namuose.

„Mindaugo“ D-ja dėkoja p. Lito Dallachesa'ui už daugkartinį dalyvavimą draugijos rengtose ekskursijose į L. Centrą ir į Parke Pereyra.

P. L. Dallachesa yra žymus vietos krepšininkas ir nuoširdus Mindaugo D-jos bendradarbis.

IVAIROS ŽINIOS

„Cristian Democratic Reiview“ pr. m. lapkričio laidoje įsidėjo Dr. A. Trimako platų straipsnį apie sovietinio teroro ir vergijos metines.

„Trimadas Arodnieks“ (latvių profesnių sąjungų tremtyje organas, kuris leidžiamas Stockholme), lapkričio laidoje plačiai pacitavo J. Glemžos patiektą profsąjungų kongresui Briuselyje Lietuvos profesinių sąjungų padėties apžvalgą.

„Fraenkisches Volksblatt“ praneša apie Pabaltijo draugijos skyriaus įsisteigimą Wuertzburge. Leo Flach, Europos Unijos apskr. skyr. pirmininkas, savo kalboje vertino svarbų trijų Pabaltijo tautų vaidmenį saugojant Vak. kultūrą nuo antplūdžio iš Rytų. Patarė tų tautų dabartiniu likimu labiau domėtis.

„Vorwaerts“ (Koeln) Vokietijos socialdemokratų organas, 27-me numeryje plačiai cituoja socialistų kongrese Vienoje priimtas rezolucijas Rytų ir Vidurio Europos tautų laisvės reikalu. Svarbiausia rezolucija laikraštis skaito nutarimą apie tarptautinį statutą Vidurio ir Rytų Europos kraštams, kuris turėtų apimti mažiausia tuos kraštus, kurie jau prieš karą buvo nepriklausomi, pabrėžiant taip pat reikalavimą, kad Sovietai atitrauktų savo kariuomenę iš Lietuvos ir kitų jų kontroliuojamų kraštų. Be kitko, cituojamas ir reikalavimas, kad Sovietai paleistų visus politinius kalinius.

Siuntinių paskirstymo punktai Kame, Rygoje ir Taline? Laikraščio „Latvija“ pranešimu iš Stockholmo viena žymi Skandinavijos labdarybės organizacija jau kuris laikas tariasi su atitinkamomis sovietinėmis įstaigomis, kad leistų Rygoje, Kaune ir Taline įsteigti drabužių, vaistų ir kitų siuntinių (apmokamų užsienyje) paskirstymo punktus. Siuntiniai būtų teikiami seneliams, ligonims ir deportuotiems Stalino laikais arba grįžusiems iš deportacijos. (E).

(E) Latviai nusiuntė į kraštą 10.500 vaistų siuntinėlių. Vaistų siuntimu organizuoti rūpinasi Latvijos Raudonasis Kryžius, kurio centras šiuo metu yra Stuttgarte.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ ARGENTINOJE

š. m. sausio 19 d., sekmadienį, 12 val. savo patalpose, Av. San Martin 3175, Lanus O., rengia

ASADO PIETUS ir Naujai Valdybai pareigų perdavimą.

Visus kviečiame dalyvauti. Bilietus prašome įsigyti iš anksto.

VALDYBA

TOLIAU MARSO NĖNUSKRIS

Northwestern universitete prof. J. Stening savo paskaitoje pareiškė, kad jau prieš šio šimtmečio pabaigą kelionė į tarpplanetines erdves bus galima. Tačiau nebus įmanoma pasiekti žvaigždžių sferas. Jeigu su raketiniais lėktuvais bus galima pasiekti vienos mylios greitį per sekundę, tai mėnulį pasieksime per 8 dienas, Venėrą per 43 ir Marsą per 58 dienas.

PARDUODAMAS

DIDELIS NAMAS

gražioje vietoje, Moreno mieste, netoli Av. San Miguel.

Kreiptis: Sra. Berta R. de Sabiño, Carlos Calvo 418, Buenos Aires. T. E. 30 - 5307

ATSIGAIVINIMO IR MAUDYMOŠI BASEINAS

„LIETUVA“

savininkai

Stanislovas ir Albertas Vercinskai, „La Salada“ (už maudyklų parko) Nuvažiuoti: F.C. Belgrano, Colectivo 32, iš Pte. Alsina ir colectivos iš Liniers.

Atvykite su savo draugais maloniai praleisti laiką.

PARDUODU NAMĄ!

Viena kvadra nuo lietuviškos kolonijos CORDOBOJ. Keturi kambariai, dvi vonios įrengtos su šiltu vandeniu ir visais patogumais.

Teirantis pas C. Dobkevičių, Av. Gral. Mitre 1258, Villa Parque Caseros

PARDUODAMAS ŽEMĖS SKLYPAS

V. Alsina, Callao y B. Rivadavia 8,66x43,30 mts. Kreiptis: Cuenca 5050, Cap. Fed. T. E. 53 - 2752.

ALBERTO E. TIMINSKAS

“COCHERIA”

AMBULANCIAS - SEPELIOS - CASAMIENTOS

Pasirūpina laidotuvsėmis — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvsėms ir krikštynoms.

AV. PAVON 11070 T. E. 243 - 5654 Sucursal Temperley BALCARCE 510 F.C.N.G.R. Lomas de Zamora

NUOSAVYBIŲ ADMINISTRAVIMAS

JUANA DAILYDĖ, vedėja

SANTIAGO DEL ESTERO 286, p. 4, e. 4; T. E. 37-6435

Perka ir parduoda neužimtus namus. — Suteikia paskolas pagal namų, žemės ir statybų garantijas nuo 3 iki 15 metų už 9%.

* MOTERŲ GROŽIO SALONAS IR KIRPYKLA „HENRY“. Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis, 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: Leandro N. Alem, 818, Banfield.

V. RAMANAUSKAS

RADIO TECHNIKAS

mokslus baigęs JAV.bėse.

Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui. POLA 289, Buenos Aires T. E. 64 - 4154

TEXTILBRAŽĖNAS

Lietuvių audimo fabrikas.

Tucuman 3718

Monte Chingolo 4 de Junio

Jaunosios ir kūmos pasisiūkit suknius (ajuar) pas

Profesore ONĄ BALNAITYTĖ,

c. Manuel Esteves 1129, Dock Sud.

SINGER SISTEMA

* „PENSION LITUANA“, sav. Juozas Palšis: Villa Rumpal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie šaingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas.

* „LIETUVA“ Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33 - 9584.

* ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimninkai.

* KIRPYKLA „OLGA“ — Iga laikis plaukų šukavimas (karštas tr šaltas, atliekamas moderniomis mašinomis ir naujais metodais. Primama mokinės — Olga Jasulytė - Vitkauskienė, Wilde, Av. Gen. Cadorna 85.

Imprenta de „LAIKAS“ Mendoza 2280 * Avellaneda

FARMACIA "NENISKIS" ANTONIA NENISKIS de GUTIERREZ FARMACEUTICA AV. SAN MARTIN 740 BURZACO (Pdo. Ate. Brown) 30 metrų nuo Av. Espora, priešais col. San Vicente stotj. KALBA LIETUVIŠKAI.

FOTO "REPORTER" — JŪSŲ PATARNAVIMUI. Jei norite turėti geriausias sužieduotuvinių, vestuvių, gimtadienių ir kitų švenčių foto nuotraukas, kreipkitės į FOTO „REPORTER“, kur fotografas profesionalas yra pasiruošęs Jums greitai ir gerai patarnauti. Visi foto darbai atliekami savoje laboratorijoje. L. KANČAUSKO, FOTO „REPORTER“, c. Mendoza 2249, Avellaneda (prieš liet. bažnyčią).

MIKŠTŲ KEDŽIŲ FABRIKAS GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKSTOS IR STIPRIOS KĖDĖS. ATLIEKAMI ĮVAIRŪS STALIAUS DARBAL. Savininkas Jonas Janušis COCHABAMBA 1811-17 Villa Scasso T. E. 68 - 7208

PASIUONTINYS Tel. 415591 Adr.: Rambla, Rep. de Chile 1606, Montevideo.

CIUZINIŲ IR UŽUOLAUDŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ Parduodam. medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės. Kainos prieinamos Įpėdin. Antano Salčiūno Juan B. Alberdi 925-31. T. E. 60-2784.

ELEKTRICISTAS

- PRECYZINĖ ELEKTROS TECHNIKA
- REMONTUOJAMA:
- Saldytuvai - HELADEROS,
- RAŠOMOSIOS,
- SKAIČIUOJAMOSIOS MASINOS ir
- VENTILIATORIAI.

Mėnesinis mokestis DARBAS GARANTUOJAMAS B. ASAKA Dirbtuvė-taller: Butas: MEXICO 766 MEXICO 950 T. E. 38 - 2950

Casa MUSKETAS

Parduoda PLOKSTELĖS, PIANINUS, AKORDEONUS, BANDEONUS TELEVISIOS APARATUS ISNUOMUOJAMA PIANINUS T. E. 50 - 5948 Sanabria 2790-02

* OPTIKAS V. RASICNAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13 — 17 val. ir sekm. 13 — 16 val.

* MINKŠTŲ KEDŽIŲ DIRBTUVĖ Sav. Mikellonis Cosquin 5565, Villa Lugano.

AUSROS VARTŲ LIET. PARAPIJŲ IŠKILMINGAI ATŠVEŠTA KALĖDOS

Nežiūrint, kad šiais metais Kūčių vakaro oras pasitaikė labai tvankus ir karštas į Aušros Vartų par. naktines Bernelių Mišias susirinko netikėtai daug žmonių. Pamaldas laikė ir Kalėdoms pritaikintą pamokslą pasakė Aušros Vartų par. klebonas kun. J. Duoba, iškeldamas tikrąjį Kalėdų švenčių prasmę, kuri savo esmėje yra Kristus Gimtadienio minėjimas, kuriuo atžymima žmogaus atpirkimo pradžia, prasidėjusi Betliejaus kūtelėje ir pasibaigusi ant Kalvarijos kalno.

Per Bernelių Mišias gražiai giedojo sv. Cecelijos choras, diriguojant V. Rymavičiui. Nekurias giesmes choras išplėdė su savo nuolatine soliste Antonia Žekyte.

Taip pat ir dienos metu gausiai susirinko tautiečių į lietuvišką Sumą. Po pamaldų, pagal jau esamą tradiciją, daugelis sveikinosi, išreikšdami vieni kitiems šventinius linkėjimus.

Aušros Vartų bažnyčioje ir šiomet yra meniškai įrengta Betliejaus parkatėlė, prie kurios nuolat susirenka gausus gimusio Kūdikėlio gerbėjų būrys. Visiems jaukų išpūdį ke. lia nekaltas dieviškasis Kūdikis.

Naujų Metų išvakarėse buvo atlaikytos Padėkos pamaldos už gautas praėjusiais metais Dievo malonės ir paprašyta Aukščiausiojo globos sekančioms metams, kaip mūsų Tėvynei, taip ir kiekvienam asmeniškai.

SU ŠIUO „LAIKO“ NR. SIUNCIAMAS SKAITYTOJAMS NEMOKAMAI PUOŠNUS „LAIKO“ KALENDORIUS

Kalendoriaus išleidimas pareikalavo nemaža lėšų, tad tikimasi, kad Gerb. Skaitytojai, įvertindami šį „Laiko“ administracijos gestą, uoliau stengsis atsilginti už prenumeratą ir savo aukomis prisidės prie šio gražaus lietuviško kalendoriaus išleidimo.

Jei kam nors dėl pašto kaltės nebūtų įteiktas su šiuo nr. kalendorius, prašoma kreiptis į „Laiko“ administraciją.

SV. CECILIJOS CHORAS VĖL ĮDAINAVO NAUJŲ PLOKSTELIŲ

Sv. Cecelijos mergaičių choras, vadovaujamas nenulicijamo savo dirigento V. Rymavičiaus sausio 9 d. „Odeon“ studijoje įdainavo į plokšteles eilę naujų originalių dainų, kurios yra sukurtos mūsų žinomų kompozitorių, pagal lietuvių tautinių melodijų pobūdį. Įdainuojama sekančios dainos: „Supinsiu dainužė“ — M. Petrausko, „Vakarais“ — M. Petrausko, „Augsštas krantas“ — S. Navicko, „Augsštas kalnas“ — S. Navicko, „Kad aš galėčiau“ — V. Rymavičiaus, „Oi, skriskit“ — V. Rymavičiaus, „Rudens melodija“ — M. Petrausko, „Jai nerūpėjo“ — A. Vanagačio. Vargonais įdainavimui akompanuos muzikas Mito Garcia ir pianu — Eleonora Martinėnaitė Mikučionienė. Plokstelių įdainavimui pasiruošimas, turint omenyje vasaros sezono karštą ir tvankų orą, kaip iš dirigento taip ir iš visų dainininkų pareikalavo nemaža pastangų ir pastiprinimo.

Kaip žinoma, plokstelių pagaminimas yra surištas su nemažomis išlaidomis. Nekurių plokstelių pagaminimo išlaidas jau apmokėjo keletas mūsų tautiečių. Tačiau dar eilė laukia lietuviškos dainos rėmėjų ir geradarių, kurie sutiktų savo lėšomis paremti šį patriotinį darbą. Aukotojų vardai esti įrašomi į plokšteles. Norintieji tai padaryti, prašomi kreiptis tiesiog į choro vadovą p. V. Rymavičių.

GRAŽIOMIS PAMALDOMIS PAMINĖTA A. PETRAVIČIAUS MIRTIES METINĖS

Prieš metus ruošiantis triukšmingai sutikti naujuosius metus, sunkios ligos išvargintas, atsiskyrė su šiuo pasauliu mūsų kolonijai gerai žinomas Aleksandras Petravičius.

Jo išėjimas iš mūsų tarpo padarė nemažą spragą mūsų kolonijos kultūriname gyvenime. Jo buvo nuveikta daug. Jis subūrė aplink save suvažiavusį bei vietinį jaunimą, įkurdamas ansamblių „Daina“, kurs per penkerius metus išvarė gilia vagą mūsų kultūriname gyvenime. Dainuota ne tik savai publikai, bet ir svečiams. Per „Dainos“ chorą ir tautinių šokių grupę lietuvių tau-

tinį meną pažino nemaža dalis Buenos Aires meno mėgėjų ir labai palankiai apie jo pasirodymus yra atsiliepię netik argentiniečių spaudoje, bet ir kitų emigrantinių bendruomenių laikraščiuose.

Minėdami metines jo mirties sukaktuves negalim nepasakyti, kad jo pasitraukimas iš mūsų tarpo yra palikęs nemažą spragą.

Į pamaldas, kurios buvo laikomos jo metinių mirties proga, buvo susirinkę daugybė buvusių jo draugų, pažįstamų bei artimų bendradarbių, kurie su dideliu liūdesiu prieš metus jį palydėjo į amžino poilsio vietą.

Pamaldų metu giedojo sv. Cecelijos choras ir solo atliko L. Paliulionytė, kuri kaip ir prieš metus tariant paskutinį sudie, savo sultingu sopranu išspaudė ne vienam sąsarą, ir kurios išpildyta giesmė savo turtingomis variacijomis ir nuotaika padidino pamaldų iškilmingumą.

POBŪVIS MOKYTOJŲ PAGERBIMUI

Mūsų kolonijoje žinomi industrialai Vladas ir Valerija Deveikiai mokslo metų baigimo proga gruodžio mėn. 22 d. savo namuose surengė asado pietus Seštadienės Mokyklos mokytojų pagerbimui.

Šiame gražaus tikslo pobūvyje be p.p. Deveikių šeimos dar dalyvavo kun. dr. K. Černiauskas, dr. Schulz su ponia marijampoliete Birute Ruškyte, inž. Kavaliauskas su šeima, aktorius J. Valentinas su šeima, inž. S. Babronis su šeima, miškininkas J. Baliukas su ponia, Deveikis Stasys su ponia, Stukas su ponia F. Vaitkevičius ir kiti p. Deveikių šeimos artimieji

Šių vaišių metu mažųjų klasių mokinys, Deveikių Juozukas trumpa kalba padėkojo savo klasių mokytojai V. Babronienui už mokymą ir įteikė prisiminimui gražų parkerį.

Šių vaišių metu kultūringai pasidalinta nuomonėmis, įvairiais išpūdžiais ir padainuota skambios lietuviškos dainelės.

Šį pobūvį savo dalyvavimu pagerbė dr. Schulz, kuris Lietuvos Nepriklausomybės laikais Svietimo Ministerijos buvo angažotas dėstyti vokiečių kalbą vienoje Kauno gimnazijoje. Dr. Schulz gerai pažino mūsų kraštą ir iš jo yra išsinešęs gražiausius prisiminimus.

Kun. V. Palubinskas šiais metais vadovaus berniukų vasaros stovyklai TT. Marijonų atostogų vietoje, Villa del Diqueje. Sausio 3 d. iš Bs. Aires išvyko grupė jaunųjų lietuvių, kuri su savo vadovais, kun. V. Palubinsku ir p. J. Gasūnu, į Kordobos kalnus vasaros atostogoms.

Kun. V. Šimanskis, „Laiko“ administratorius, po įtempto metų darbo, išvyko keletai savaičių sveikatos taikymo tikslu į Mar del Platos pajūrį.

Kun. M. Jodka keletą dienų viešėjo Rosario lietuvių kolonijoje, kur susipažino su tenykščiais lietuvišiais, jų religine ir tautine veikla.

Kun. K. Černiauskas išvyko į Rosario T. Marijonų sv. Kazimiero parapiją, kur talkininkaus šiuo laikotarpiu esantiems kun. J. Margiui ir kun. A. Kleivai.

Rapolas Klimanskis išvyko keletai savaičių atostogoms į Monteideo.

Naujųjų Metų išvakarėse p. p. A. ir L. Stašaičių namuose gražus jų artimųjų ir draugų būrys linksmam praleido metų pasikeitimo akimirsnį, vėliau aplankydami ir Lietuvių Centrą.

E. ir V. Diminskiai su šeima Naujųjų Metų sutikimo proga surengė savo užbaigtą rengti namo šventinimą, kurį atliko Aušros Vartų par. klebonas kun. J. Duoba. Dvigubų iškilmių šventėje dalyvavo visa eilė artimų p. p. Diminskių šeimos prietelių ir pažįstamų. Kultūringai ir pakiliai visi šventės dalyviai sutiko 1958-tuosius metus.

Aktorius ir kartoninių dėžučių pramonininko Juozo Valentino namuose įvyko Naujųjų Metų sutikimas, dalyvaujant gausiam būriui jų šeimos draugų bei pažįstamų.

NAUJI LAIKO RĖMĖJAI

- (Neskaitant prenumeratų) \$ 150 — F. Meškutienė, 50 — L. Zakrys, 50 — W. Schulzas, 50 — E. Povilonis, 30 — Ilgakojis, 30 — B. Bobickas, 25 — V. Paceržinskas, 20 — J. Prevelis, 20 — And. Vaitkus, 20 — J. Žatkevičius, 20 — J. Miežinskas, 10 — Fr. Galiūnienė, 10 — J. Kuojis, 5 — A. Menčiūnas, 5 — P. Černiauskas

Visiems LAIKO Rėmėjams ir užsimokėjusiems prenumeratą nuosirdžiai dėkoja „LAIKO“ Administracija

Sausio 6 — Trys Karaliai — privaloma šventė

pamaldos Aušros Vartų par. bažnyčioje vyks sekmadienine tvarka. Sv. Mišios bus laikomos: 7, 8 ir 9 val. Suma lietuviams — 10,30 val. Vakarinės sv. Mišios 19 val.

KEICIAMAS PAMALDŲ TVARKARASTIS

Pradedant sausio mėn. keičiamas Aušros Vartų par. pamaldų tvarkaraštis — laikinai nebus laikoma Sv. Mišios 11,30 val. ir vakarinės Sv. Mišios perkeliamos iš 18 val. į 19 val. Visos kitos Sv. Mišios laikomos įprastu laiku.

RADIO VALANDELEI AUKOJO:

Veronika Švenčionienė 100 pesų. Boleslovas Babickas 20 pesų. Už aukas nuosirdžiai dėkoja Radio Valandėlės Vadovybė

NUOSIRDI PADEKA

Avellanedos Seštadienės mokykla mokslo metų užbaigimo proga turėjo išvyką į parke Pereyra, kad duoti vaikučiams galimybę praleisti malonios gamtos aplinkoje paskutinę mokslo metų dieną kartu su savo mokytojais, tėvais ir draugais.

Visą šią iškylą buvo galima daug geriau ir gražiau praveisti, bet visas šis didelis darbas vien tik mokytojams yra per didelis. Būtų labai gerai, kad ateinančiais metais prie mokyklos organizacinio darbo prisidėtų ir patys tėvai, netik kaip pasyvūs dalyviai, bet ir kaip organizatoriai — juk šį malonumą jie darys ne kam kitam, tik savo vaikučiams, ir tuo pačiu talkininkaus mokytojų darbu. Labai gražu, kad atsiranda mūsų tautiečių, kurie supranta šios mokyklos reikšmę, jai pritaria ir ją remia netik pinigais, bet ir darbu.

Vienas iš tokių, daug kam pažįstamas, atvykęs neseniai iš tremties ir spėjęs neblogai įsikurti — Jonas Balčiūnas daug prisidėjo prie ruošiamos seštadienės mokyklos vaikų iškylos organizavimo ir priedo paaukojo 100 pesų vaikų žaislams, pirkti, parūpino sunkvežimį bufeto pervežimui ir su tuo surištu kitų reikmenų pergabimui. Nemaža darbo ir trisro įdėjo ir p.lė Danguolė Valentinaite, rūpindamasi geru iškylos pasisekimu ir pravedama linksmąją programos dalį.

Visiems betkuo prisidėjusiems prie mokyklos iškylos pasisekimui, kaip p. J. Balčiūnui, už paaukotus 100 pesų, bufeto transportą ir parūpintus gėrimus; p.lė Danguolė Valentinaitei už nuosirdų prisidėjimą ruošiant šią vaikų šventę: programą, žaislų parūpinimą, pravedimą žaidimų bei varžybų ir p. ats. aviacijos kap. Arnaldo Figorova, sutikusiam perleisti savikaina mokyklos bufetui gėrimus ir kitokia būdu parėmusiam mokyklos iškylos geresnį pasisekimą; visiems vaikučių tėvams ir visiems kitiems dalyviams, Temperley apylinkės mokyklos Tėvų Komitetui, mokytojams ir visiems atsilankiusiems, širdingiausias lietuviškas acū!

Avellanedos Mokyklos Vadovybė

JAUNIŲ ŠEIMOS ŠVENTĖ

Retai tepasitaiko tokie sutapimai, kad Naujųjų Metų sutikimo proga būtų švenčiamas ir gimtadienis. Šiomet šį Z. Jauniaus sukaktuvinę šventę ir drauge N. Metų sutikimą buvo švenčiamas jų namuose, dalyvaujant didžiuliam būriui jų draugų, pažįstamų bei buvusių ansamblečių.

Šventė buvo nuotaikingai palydima daugelio skambių lietuviškų dainų melodijomis. Sekančią dieną šventė buvo tęsiama p. Avilių šeimoje, kur dalyvavo visi tie patys šventės dalyviai.

Malonu matyti lietuvių tarpe gražų susyvenimą ir tęsiant gražias lietuviškas tradicijas.

Redaguoja: REDAKCINĖ KOMISIJA. — Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožūra; nesunaudoti — gražinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams \$ 50.—, pusm. \$ 27.—, vienas nr. \$ 2.— Urugvajuje met. 6 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

XI METAI — Nr. 206 3 DE ENERO

Sabiño vasarnamyje įsilaužė vaigs ir, pasinaudodami savininkų nebuvimu, išvogė daug ir vertingų namų reikmenų.

PADEKA

Už suprojektavimą Lietuvių Seštadienės mokyklos baigimo pažymėjimo - diplomo dailininkui p. Leonui Veglio širdingai dėkoja Arg. Liet. B-nės C. V-ba.

PAJIEŠKOJIMAS

Giminių iš Lietuvos yra pajieškomas Jakobas Žilinskis, anksčiau gyvenęs Las Heras 3541, Bs. Aires ir žadėjęs persikelti į Banco Holandes, B. Mitre.

Pajieškomas arba apie jį žinantieji prašoma žinias suteikti „Laiko“ administracijai.

LIETUVIŲ CENTRO VEIKLA

ATITAIŠYMAS

Atitaisant anksčiau pasitaikiusią klaidą pranešama, kad dovanojusios L. Centrui nemažą skaičių servetėlių Veronikos Vyturnienės buvo ne teisingai atžymėtas vardas. Veronikai Vyturnienei už auką dar kartą nuosirdžiai dėkojame. L. Centras

S. Svirblytė ir E. Vaicekėnai gruodžio mėn. 5 d. susilaukė sveikų ir gražaus sūnaus, kuriam duotas Edvardo Eugenio vardas. ARLI

PADEKA

Nuosirdžia padėką reiškiamo visiems mūsų bendradarbiams, kurie vieniokiu ar kitokiu būdu prisidėjo savo darbu ir pagalba prie pr. m. gruodžio 8 d. įvykusio asado parengimo. Nėra įmanoma išvardinti kiekvieną atskirai, bet tik pabrėžiama, kad visų bendru darbu ir pasi- aukojimu asadas praėjo labai jaukioje ir darnioje nuotaikoje — tai nuopelnas visų mūsų bendradarbių. Jiems visiems priklauso padėka! Luis Julio Micūdadas

Alfredo Rupiėnas Pirmininkas Sekretorius

STATYBOS DARBŲ EIGA

Malonu pranešti visuomenei, kad cemento liejimo darbai eina visu normalumu toliau. Jau išlieta scenos vietovė, galerijos šoninės, laiptai į balkonų ir lubos bilietų kasa. Šiuo tarpu darbai yra gavaryti daugiau, nei buvo užsibrėžta ir jau liejama skeletas rūmų luboms ir tikimasi, kad greitai laiku šie darbai bus baigti. Visa tai rodo, kad Dr. J. Basanavičiaus vardo rūmų statybos darbai eina pirmyn be jokio sustojimo ir pertraukų. Kai tik bus baigti skeleto liejimo darbai, pranešime visuomenei plačiau apie atliktus darbus ir pratomus elektros instaliacijos įrengimus, kuriuos reikalinga atlikti ryšium su reikiama dideliais įrengimais ir saugumu. Taip pat artimoje ateity bus pranešta kiek kainavo atlikti darbai dirbant visai eilei L. Centro rėmėjų ir kiek tie patys darbai būtų kainavę samdant visiems darbams žmones iš šalies.

Taip pat malonią žinią pranešame visuomenei, kad vietos Savivaldybė patenkino L. Centro prašymą ir todėl nuo privalomų statybos mokesčių, sumai \$ 35.000. Už šią parąmą L. Centras yra labai dėkingas vietos Intendente de Municipalidad. Ši suma buvo rasta galima atleisti todėl, kad L. Centras yra Savišalpinė organizacija, tarnaujanti visuomenei labai, kad yra įrašyta į Sa-

visalpinį Ministerio de Trabajo y Prevision skyrių, turi Juridinio asmens teiseis, suteiktas Įstatymu 25.352 ir pildo visas statybos taisykles ir reikalavimus. Minėtas Intendente Municipal gestas rodo, kad iš vietos valdžios pusės L. Centras yra laikomas rimta ir patikima organizacija ir jam teikiama visa galima pašalpa ir parama.

Visų lietuvių pasididžiavimo verta Dr. Jono Basanavičiaus vardo rūmų statyba turėtų būti ir visų mūsų tautiečių gausiai remiama darbas ir aukomis. Šie rūmai liks pasididžiavimu ir lietuvių solidarumo įrodymu ilgiems laikams, šioj antrojoj svetingoj tėvynėj.

L. Centro Valdyba

TEMPERLEY

PRANESIMAS:

A. L. B. Temperley Apylinkės Valdyba kviečia atvykti į

VISUOTINĄ NARIŲ SUSIRINKIMĄ, kuris įvyks š. m. sausio mėn. 25 d. 19 val. p. M. Morkūno namuose, gatvė 6-ta, nr. 450, Villa Sastre.

Po susirinkimo įvyks šeimyniškas pobūvis. Nariams dalyvavimas būtinas.

ARLB Temperley Apylinkės Valdyba

PAKVIETIMAS

A. L. B. Temperley Apylinkės bendrai su lenkų klubo „Polonesa“, Llavallol c. Hernandez 1958, sausio mėn. 11 d. 21 val. ruošia antrą kartą bendrą

KULTŪRINĮ POBŪVĮ

su orkestru ir vaidinimais. Privažiavimas visais kolektyvais Av. Antartica, sustojant ANS Protto 71-as fabrikas.

Apylinkės Valdyba

ISVYKO

Pr. m. gruodžio 18 d. išvyko į JAV, Chicago, pas savo gimines p. Magdalena Mikučiauskienė su sūnum Alfredu.

Jos vyras p. Motiejus Mikučiauskas, turįs gerą darbą General Motors, laikinai dar pasilikęs Temperley sutvarkyti savo ekonominių ir darbo reikalų.

APDEGĖ

Gruodžio 20 d. p. Galeckienė (p. Viktoro Galecko žmona) betaisydamą primusą apsidėgino veidą nuo sprogiusio alkoholio bonkos. Linkime greit pasveikti ir atėity būti atsargesnei.

LAIMINGA EISMO KATASTROFA

Gruodžio 21 d. p. A. Repečka su savo draugu Jonu Brionu, mūlo fabriko savininku, vyko darbo reikalais į Llavallol. Prieš Jordano fabriką, sugedus stabdžiams, Briono sunkvežimis smogė prieky važiuojamam sunkvežimui ir sudužo. Nuo stipraus smūgio ant visos gatvės pasipylė sulūžusios lentos ir geležies dalys, tačiau stebuklingu būdu niekas iš važiuojusių asmenų nesusižeidė.

Skubiai pasiduoda ZEMĖS SKLYPAS

Mar del Plato labai gražioj vietoj, lengvomis sąlygomis. Teirautis „Laiko“ administracijoje pas P. Gudelevičių arba Adroguę, Quintana 738. FCNGR. (2)

Jaunimas į tradicinę vasaros stovyklą Villa del Dique! Mergaitės išvažiuoja sausio 31 d. Pragyvenimas dienai kainuoja 25 pesai. Kelionės išlaidos apsimokama atskirai. Norinčios važiuoti turi užsiregistruoti iki sausio 12 d., kad būtų galima iš anksto rezervuoti autobuse vietą.